

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος "Εβδομος

Συνδρομή ἑτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶναι ἑτησιακαί.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

25 Μαρτίου 1879

ΣΦΡΑΓΙΣ ΣΙΚΥΩΝΟΣ

ἐν ἔτει 1821.

Ἡ Περίοδος τῆς γῆς ἐν ἡμέραις ὀγδοή-
κοντα, ἥς μετὰφρασιν, ὀφειλομένην εἰς τὸν γλαφυρὸν
κάλαμον τοῦ κ. Ἀγγέλου Βλάχου, ἄρχεται σήμερον
δημοσιεύουσα ἡ Ἑστία, εἶνε ἐν τῶν ἀξιολογωτάτων
ἔργων τοῦ διασήμευ Γουλλίου Βέρν. Ὁ διακεκριμέ-
νος οὗτος γάλλος σοφός, οὕτινος τὰς Παράδοξους
Περιγηγῆσεις ἐβράβευσεν αὐτὴ ἡ γαλλικὴ Ἀκαδη-
μία, ἐπελάβετο κατὰ τὰ τελευταία ἔτη νὰ καταστήσῃ
διὰ σειρᾶς ὅλης ἐπαγωγῶν καὶ μυθιστορικῶν ἀφηγή-
σεων δημώδη καὶ προσιτὰ εἰς τοὺς πολλοὺς τὰ εἰς τοὺς
εἰδικούς μόνον ἐπιστήμονας ἀναπεπταμένα τέως μυσῆρια
τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν· δύναται δὲ δικαίως σήμερον
νὰ καυχῇθῃ, ὅτι ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος καὶ κάλλιστος εἰση-
γητὴς τοῦ παραδόξου ἴσως ἀλλὰ καὶ τερπνοτάτου ἐκεί-
νου ἔθους τῆς μυθιστορικῆς φιλολογίας, καθ' ὃ, ἀντὶ
ἀπιθάνου καὶ ἀσκόπου πολλάκις φαντασμαγορίας, προ-
σάγονται εἰς τὸν ἀναγνώστην ἀπαραμειώτοι καὶ ἀπέ-
ριττοι αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀλήθειαι, εὐκατάποτοι ὅμως
εἰς τοὺς πολλοὺς, εὐάρεστοι καὶ τερπνὰ εἰς τὸν ἀνα-
γνώστην, διδάσκουσαι αὐτὸν συνάμα καὶ ὀλέγουσαι,
γινώσκουσαι δ' ἀληθῶς, πρῶτον νῦν οὕτως ἐν τῇ νεω-
τέρᾳ εὐρωπαϊκῇ φιλολογίᾳ, τὸ *utile dulci*, τὸ τερπνὸν τῷ
ὠφελίμῳ. Ἡ παγωμένη ἔρημος, Αἰ εἴκοσι χι-
λιάδες λευγῶν ὑπὸ τὰς θαλάσσας, Ἡ εἰς τὸ
κέντρον τῆς γῆς ὁδοιπορία, Ἡ μυστικὴ
ριώδης νῆσος. Ἡ κυμαίνουμένη πόλις,
Αἰ πέντε ἐβδομάδες ἐν ἀεροστάτῳ, Ἡ ἀπὸ
τῆς γῆς εἰς τὴν σελήνην ἐκδρομή, ἰδίως
δὲ καὶ πρὸ πάντων τὸ τερπνότατον διήγημα, ὅπερ προ-
σφέρον ἐκ τῆς σήμερον εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώ-
στας, εἰσὶν ἔργα, ἅτινα κατέστησαν τὸν συγγραφέα αὐ-
τῶν ὀνομαστὸν πρόσωπον ἐν τῇ συγχρόνῳ οὐ μόνον
γαλλικῇ ἀλλ' εὐρωπαϊκῇ ἐν γένει φιλολογίᾳ. Ἀνὰ μυ-
ριάδας ἀντιτύπων ἐκδοθέντα, μετεφράσθησαν ταχέως
ἅπαντα εἰς τὰς πλείστας τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν,
ἐδραματοποιήθησαν πολλά, ἐν οἷς καὶ τὸ προκείμενον,
καὶ κατέβλεψαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς χιλιάδες θεατῶν, ἀπε-
δείχθησαν δ' ἐν βραχεὶ διαστήματι χρόνου τὸ ἐπαγω-
γότατον ἀνάγνωσμα παντὸς εὐ ἡγμένου ἀνθρώπου.

ΤΟΜΟΣ Δ'—1879.

Προσφέρουσα αὐτὸ σήμερον ἐν ἑλληνικῇ μετὰφράσει:
εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς, ἐλπίζει ἡ διευθύνσις τῆς Ἑ-
στίας ὅτι παρέχει εὐάρεστον εἰς τῆς σχολῆς τῶν τὰς
ῥας διατριβῆν, καὶ ἀποδίδει αὐτοῖς ὀλίγην μὲν ἀλλὰ
φίλην τὴν χάριτα ἀντὶ τῆς ἡσυχίας αὐθούσης εὐνοίας
τῶν πρὸς αὐτήν.
Σ. τ. Α.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

ἐν ἡμέραις ὀγδοήκοντα.

[Μυθιστορία Γουλλίου Βέρν.—Μετὰφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ἐρ ὃ ὁ Φιλέας Φόγ καὶ ὁ Ποιηγίδης ἀποκτιῶσιν
ὁ μὲν ἐπηρέτην, ὁ δὲ αὐθέντην.

Κατὰ τὸ ἔτος 1872 ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 7 οἰκία
τῆς Σέβιλ-Ρόου ἐν Λονδίῳ—οἰκία ἐν ἣ ἀπέθι-
γεν ὁ Σέριδαν κατὰ τὰ 1814—κατεκρίετο ὑπὸ
τοῦ ἐντίμου κυρίου Φιλέας Φόγ, ἐνὸς τῶν παρα-
δοξοτάτων καὶ μᾶλλον ἀξιοπαρατηρήτων μελῶν
τοῦ Ἀναμροφωτικοῦ Συλλόγου τοῦ Λονδίνου,
καίτοι ὁ ἐντίμος οὗτος κύριος οὐδὲν ἐφαίνετο ἐ-
πιτηδεύων τὸ δυνάμενον νὰ προκαλέσῃ τὴν προ-
σοχήν.

Οὕτω δὲ διάδοχος ἐνὸς τῶν διασημοτέρων
τῆς Ἀγγλίας ῥητόρων ἦτο ὁ Φιλέας οὗτος, πρό-
σωπον αἰνιγματῶδες, περὶ οὗ οὐδὲν τις ἐγίνω-
σκεν ἄλλο, ἢ ὅτι ἦτο εὐγενέστατος ἄνθρωπος
καὶ εἰς τῶν ὠραιτέρων ἀνδρῶν τῆς ἀνωτάτης
ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας.

Ἐλέγετο ὅτι ὁμοίαζε πρὸς τὸν Βύρωνα—κατὰ
τὴν κεφαλὴν μόνον, διότι οἱ πόδες του ἦσαν ἀ-
ψογοί· ἀλλ' ὁ νέος οὗτος Βύρων εἶχε μύστακα
καὶ παραγναθίδας, ἦτο ἀπαθέστατος, καὶ ἡδύ-
νατο νὰ ζῇσι γίλια ἔτη χωρὶς νὰ γηράσῃ.

Ἀγγλος βεβαίως ἦτο, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἴσως ἀ-
στός τοῦ Λονδίνου ὁ Φιλέας Φόγ.

Οὐδέποτε τὸν εἶχον ἰδεῖ εἰς τὸ χρηματιστή-
ριον, οὔτε εἰς τὴν τράπεζαν, οὔτε εἰς χρηματι-
στικὸν τι τοῦ Ἀστέος κατάστημα. Οὐδεμίαν δε-
ξαμένην οὐδὲ ἀποβάθραν τοῦ Λονδίνου εἶχον ὑπο-
δεχθῆ ποτε πλοῖον, ἔχον φορτωτὴν τὸν Φιλέαν
Φόγ. Ὁ κύριος οὗτος οὐδεμίαν διαχειριστικῆς
ἐπιτροπῆς κατελέγετο μέλος· τὸ ὄνομά του οὐ-
δέποτε εἶχεν ἀνταρῆσαι ἐν οἰκωδῇποτε δικηγο-
ρικῷ συλλόγῳ, καὶ ἀγορεύσεις τι οὐδέποτε εἶ-
χεν ἀκουσθῇ ἐν οἰκωδῇποτε τῶν πολυειδῶν δικα-
στηρίων τοῦ Λονδίνου. Οὔτε τῆς Βασιλικῆς Ἑ-
ταιρίας τῆς Μεγάλης Βρετανίας μετέχεν, οὔτε
τῆς Φιλολογικῆς Ἑταιρίας τῆς Δύσεως, οὔτε

τῆς τοῦ Δικαίου, οὔτε τῆς τῶν Ἐπιστημῶν καὶ Τεχνῶν, τῆς διατελούσης ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Αὐτῆς Γαληνοτάτης Μεγαλειότητος. Εἰς οὐδὲν τέλος ἀνῆκε τῶν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Ἀγγλίας πολυπληθῶν σωματείων, οὔτε εἰς τὸ Ἀρμονικόν, οὔτε εἰς τὸ Ἐπισημολογικόν, οὔτινος κυρία ἀποστολὴ εἶνε ἡ καταστροφή τῶν βλαβερῶν ἐντόμων.

Ὁ Φιλέας Φόγ ἦτο ἀπλῶς καὶ μόνον μέλος τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ Συλλόγου.

Πρὸς τὸν ἀπορήσαντα δέ, ὅτι πρόσωπον τοσοῦτον μυστηριώδες κατελέγετο μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ ἀξιοτίμου ἐκείνου σώματος, ἀπαντῶμεν ἀπλῶς ὅτι ἐγένετο δεκτὸς ἐπὶ τῇ συστάσει τῶν κ.κ. Ἀδελφῶν Βάριγγ, τραπεζιτῶν παρ' οἷς εἶχε διαθέσιμον πίστωσιν. Ἀπῆλθε δ' ὡς ἐκ τούτου ἐξωτερικῆς τιμῆς ὑπολήψεως, ἥς κύριος λόγος ἦτο, ὅτι αἱ ἐπιταγαὶ αὐτοῦ ἐπληρώνοντο τακτικῶς ἐν ὧσιν ὑπὸ τῆς χρεώσεως τοῦ ἀνοικτοῦ του λογαριασμοῦ, ὅστις ἐν τούτοις ἔμεινε πάντοτε πιστωτής.

Ἦτο λοιπὸν πλούσιος ὁ Φιλέας Φόγ; Ἀναντιρρήτως. Πῶς ὅμως εἶχε πλουτίσει, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ εἴπῃ, καὶ ἔσχατος πάντων ἔπρεπε νὰ ἐρωτηθῇ περὶ τούτου αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ὅπως δὴποτε ἄσματος δὲν ἦτο, ἀλλ' οὐδὲ καὶ φιλάργυρος· καθότι παντοῦ ὅπου ἔλειπε συμβολὴ τις πρὸς ἐπιτέλειαν ἔργου ὠφελίμου ἢ γενναίου, προσέφερον αὐτὴν ἐκεῖνος σιωπηλῶς καὶ ἀνωνύμως μάλιστα.

Ἐν ὀλίγοις, ὁ κύριος οὗτος πᾶν ἄλλο ἦτο ἢ ὀμιλητικός. Ἐλάλει ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγότερον, καὶ ὅσῳ σιωπηλότερος ἦτο τοσοῦτ' ἄριστος, καὶ ὅσῳ σιωπηλότερος ἦτο τοσοῦτ' ἄριστος. Ὁ βίος του ἐν τούτοις ἦτο ἀναπεπταμένος· ἀλλ' ὅ,τι ἔπραττεν ἦτο τόσῳ πάντοτε μαθηματικῶς τὸ αὐτὸ καὶ ὁμοιον, ὥστε ἡ φαντασία, μὴ ἀρκουμένη εἰς τὰ φαινόμενα, ἐζητεῖ περαιτέρω.

Εἶχε περιγηθῇ; Πιθανόν· διότι οὐδεὶς αὐτοῦ κάλλιον ἐγνώριζε τὸν γεωγραφικὸν χάρτην τῆς οἰκουμένης. Καὶ αὐτῆς τῆς ἀποκεντροτάτης γωνίας εἶχεν εἰδικὴν καὶ ἀκριβῆ γνῶσιν, πολλάκις δέ, δι' ὀλίγων ὅμως πάντοτε καὶ βραχέων, ἐπὶ νῆσῳ τῶν ἐν τῇ συλλογῇ λεγόμενα περὶ ὁδοιπόρων ἀπολεσθέντων ἢ ἀποπλανηθέντων. Κατεδείκνυε συντόμως τὰς ἀκριβεῖς πιθανότητας, καὶ οἱ λόγοι του ἀπεδείκνυντο πάντοτε ἀληθῆς μαντεύματα, κυρούμενα κατόπιν ὑπὸ τῶν πραγμάτων. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχε βεβαίως ὁδοιπορήσει πανταχοῦ, — πνευματικῶς τοῦλάχιστον.

Βέβαιον ὅπως δὴποτε ἦτο, ὅτι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὁ Φιλέας δὲν εἶχε μακρυνθῇ τοῦ Λονδίνου. Οἱ κάλλιον τῶν ἄλλων γνωρίζοντες αὐτόν, ἐμαρτύρουν, ὅτι, πλὴν τῆς ἀπὸ τοῦ οἴκου του εἰς τὸν σύλλογον ἀγούσης ὁδοῦ, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι τὸν εἶδεν ἄλλοτε. Ἡ μὲν τῶν

διασκέδασις ἦτο ν' ἀναγινώσκῃ ἐφημερίδας καὶ νὰ παίζῃ οὔσι. Εἰς τὸ σιωπηρὸν δ' αὐτὸ παιγνίδιον, τὸ τοσοῦτον εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ ἀρμόζον, συχνάκις ἐκέρδαινε· τὰ κέρδη του ὅμως δὲν εἰσέχροντο εἰς τὸ θυλάκιόν του, ἀλλ' ἀπετέλουν σπουδαιότατον μέρος τοῦ ἐλεητικοῦ του προϋπολογισμοῦ. Ἀλλ' ὅμως δὲ σημειωτέον, ὅτι ὁ κ. Φόγ ἔπαιζε μόνον ἵνα παίζῃ, οὐχὶ δὲ ἵνα κερδαίνῃ· τὸ παιγνίδιον ἦτο δι' αὐτόν μάχη, ἀγὼν πρὸς ἐναντιότητά, καὶ ἀγὼν μάλιστα οὐδεμίαν ἀπαιτῶν κίνησιν, κόπον ἢ μετατόπισιν, καὶ πρόσφορος ἐπομένως εἰς τὸν χαρακτῆρά του.

Οὐδεὶς ἐγνώριζε σύζυγον ἢ τέκνα τοῦ Φιλέας Φόγ—πρᾶγμα δυνατόν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἐντιμοτάτους ἀνθρώπους—οὐδὲ συγγενεῖς ἢ φίλους, ὅπερ εἶνε ἔτι σπανιώτερον. Ὁ Φιλέας εἶχε μόνος του ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ κατὰ τὴν Σέβιλ-Ρόου, ὅπου οὐδεὶς ποτὲ κατέρθου νὰ εἰσχωρήσῃ. Περὶ τῶν οἰκιακῶν του οὐδεὶς ποτὲ λόγος ἐγένετο, εἰς δὲ καὶ μόνος ὑπηρετῆς ἐπῆρκει εἰς θεράπειάν του. Προγευματίζων καὶ γευματίζων ἐν τῷ συλλόγῳ καθ' ὥρας χρονομετρικῶς ὠρισμένης, ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ πάντοτε καὶ παρὰ τὴν αὐτὴν τράπεζαν, οὐδένα τῶν συνεταίρων του φιλεύων, καὶ οὐδένα ξένον προσκαλῶν, ἐπέστρεφεν οἵκαδε ὅπως κατακλιθῇ, ἀκριβῶς τὸ μεσονύκτιον, χωρὶς ποτὲ νὰ χρησιμοποίησιν πρὸς τοῦτο τὰ εἰς διάθεσιν τῶν ἑταίρων ἀναπαυτικώτατα δώματα τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ Συλλόγου. Ἐκ τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὥρων τοῦ μεσονυκτίου δέκα διέτριβεν οἱκοί, κοιμώμενος ἢ εὐτρεπίζόμενος. Ὁ σάκις ἐπεριπάτει, ἐπεριπάτει πάντοτε καὶ ἀμεταβλήτως ἐπὶ τοῦ μωσαϊκοῦ δαπέδου τοῦ προδόμου τοῦ Συλλόγου ἢ ἐπὶ τῆς κυκλοτεροῦς αὐτοῦ στοᾶς, ἢν ἔστρεψε θολωτὸν κυανοῦν ὑέλωμα, στηρίζόμενον ἐπὶ εἴκοσιν ἰονικῶν ἐκ πορφύρεου κιόνων. Κατὰ τὸ πρόγευμα καὶ τὸ γεῦμα του τὴν τράπεζαν αὐτοῦ ἐπρομήθευον διὰ τῶν εὐχύμων τῶν ταμειωμάτων τὰ μαγειρεῖα, αἱ ἀποθήκαι, τὰ ὀρυζοφυλάκια καὶ ἰχθυοτροφεῖα τοῦ συλλόγου· οἱ ὑπηρετῆται τοῦ συλλόγου, σοβαροὶ καὶ μελανεῖμονες, ὑποδεδημένοι ἀθόρυβα νακτοσάνδαλα, ὑπηρετοῦν αὐτόν ἐντὸς ἰδίων πινακίων καὶ ἐπὶ θαυμασίας λινῆς σαξωνικῆς ὀθόνης· αἱ μοναδικαὶ κρυστάλλιναι φιάλαι τοῦ συλλόγου περιεῖχον τὸ σέριφ, τὸ πόρτο καὶ τὸ κλάρετ αὐτοῦ, ὅπερ ἀπέπνεεν εὐωδίαν καλλιφύλλου καὶ κινναμόμου· ὁ πάγος δὲ τέλος τοῦ συλλόγου, ὁ δι' ἀδράς δαπάνης ἀπὸ τῶν λιμνῶν τῆς Ἀμερικῆς μετακομιζόμενος, διετῆρει εὐάρεστον ψῆχος περὶ τὰ ποτά του.

Ἄν βίος τοιοῦτος εἶνε ἰδιοτρόπου βίος, πρέπει τις νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ ἰδιοτροπία δὲν εἶνε ἄσχημον πρᾶγμα.

Ὁ οἶκος τῆς Σέβιλ-Ρόου δὲν ἦτο μὲν πολυτελής, ἀλλὰ περιεῖχε πᾶσαν ὑλικὴν εὐμάρειαν. Ἀλλ' ὅμως δὲ ἡ ἐν αὐτῷ ὑπηρεσία ἦτο λίαν πε-

ριωρισμένη, χάρις εἰς τὰς ἀναλλοιώτους τοῦ ἐνοικοῦντος ἐξεις. Οὐχ ἦτον ὁ Φιλέας Φόγ ἀπῆται παρὰ τοῦ ὑπηρετοῦ του ἀκριβεῖαν καὶ τάξιν ἔκτακτον. Τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν, δευτέραν ὁκτωβρίου, εἶχεν ἀποβάλλει τὸν Ἰάκωβον Φόρστερ—διότι ὁ ταλαίπωρος οὗτος εἶχε προσφέρει αὐτῷ ὕδωρ πρὸς ξυράφισμα ὀγδοήκοντα τεσσάρων μόνων βαθμῶν Φαρεγγάιτ ἀντὶ ὀγδοήκοντα ἔξ, καὶ ἀνέμενε τὸν διάδοχόν του, ὅστις ἔμελλε νὰ προσέλθῃ μετὰ τῆς ἐνδεκάτης καὶ τῆς ἐνδεκάτης καὶ ἡμισίας ὥρας.

Ὁ Φιλέας Φόγ, στρογγυλοκαθισμένος εἰς τὸ θρονίον του, συναφεῖς κρατῶν τοὺς πόδας ὡς ὁ ἐν παρατάξει στρατιώτης, καὶ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων στηρίζων, εὐθὺ ἔχων τὸ σῶμα καὶ ὑψιτενῇ τὴν κεφαλὴν, ἐθεώρει χωροῦντα τὸν λεπτοδείκτην τοῦ ὥρολογίου, μηχανικῆς πολυπλόκου, ἐμφανιούσης τὰς ὥρας, τὰ λεπτά, τὰ δευτερόλεπτα, τὰς ἡμέρας, τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὸ ἔτος. Ἀμα ἡχούσης τῆς ἐνδεκάτης καὶ ἡμισίας, ὁ κ. Φόγ ἔμελλε, κατὰ τὴν ἡμερησίαν αὐτοῦ συνήθειαν, νὰ καταλίπῃ τὸν οἶκόν του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς τὸν Ἀναμορφωτικὸν Σύλλογον. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡκούσθη κτύπος ἐπὶ τῆς θύρας τῆς μικρᾶς αἰθούσης, ἐν ᾗ ἔμενεν ὁ Φιλέας Φόγ.

Ὁ ἀπολυθεὶς Ἰάκωβος Φόρστερ ἐπιφανεῖς εἶπεν:

— Ὁ νέος ὑπηρετῆς!

Νέος δέ τις, τριακοντούτης περίπου, προσελθὼν ἐχαιρέτισε.

— Εἶσαι γάλλος καὶ ὀνομάζεσαι John; ἠρώτησεν ὁ Φιλέας Φόγ.

— Ἀληθές... μὲ συγχωρεῖτε, Jean, ὑπέλαβεν ὁ νέηλος· Ἰωάννης Πονηρίδης. Τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ τὸ χρεωστῶ εἰς μίαν καπνοῖαν ἐπιδεδιόκηται, τὴν ὁποίαν ἔγω, νὰ οἰκονομῶ ἐνίοτε τὰς περιστάσεις. Νομίζω ὅτι εἶμαι τίμιος ἄνθρωπος, καί, διὰ νὰ σὰς ἐξομολογήθῃ μὲ εἰλικρίνειαν, ἔκαμα πολλῶν εἰδῶν τέχνας. Ἦμουν τραγουδιστὴς εἰς μίαν ἐταιρίαν ἢ ὁποῖα ἐγύριζεν ἐδῶ κ' ἐκεῖ· ἐχρημάτισα ἀκροβάτης εἰς ἐν ἵπποδρόμιον, ἄλλοτε χορεύων εἰς τὸ σχοινίον, καὶ ἄλλοτε πηδῶν εἰς τὸν ἀέρα. Ἐπειτα, διὰ νὰ χρησιμοποίησω τὰ προτερήματά μου, ἔγεινα καθηγητὴς τῆς γυμναστικῆς, καὶ ἐπὶ τέλους ἤμην λογίας τῶν πυροσβεστικῶν εἰς Παρισίους. Παρευρέθην μάλιστα εἰς διαφόρους πυροκαϊάς. Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐτῶν ἀφῆκα τὴν Γαλλίαν, καὶ ἦλθα εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διὰ νὰ ἀπολαύσω τὰ ἀγαθὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, καὶ ἔγεινα θαλαμηπόλος. Ἐπειδὴ δὲ εὐρισκόμην χωρὶς θέσιν, καὶ ἔμαθα ὅτι ὁ κύριος Φιλέας Φόγ εἶνε ὁ ἀκριβέστερος καὶ ἡσυχώτερος ἄνθρωπος τοῦ Πονημένου βασιλείου, ἦλθα εἰς τὸν κύριον μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ζήσω ἡσυχος, καὶ νὰ λησμονήσω καὶ αὐτὸ τὸ ἐπώνυμόν μου.

— Τὸ ἐπώνυμόν σου μ' ἀρέσκει, ἀπήντησεν ὁ εὐπατριδής. Ἐγὼ καλὰς πληροφορίας καὶ συστάσεις περὶ σοῦ. Γνωρίζεις τί ἀπαιτῶ καὶ τί δίδω;

— Μάλιστα, κύριε.

— Πολὺ καλὰ. Τί ὥραν ἔχεις;

— Ἐνδεκα καὶ εἰκοσιδύο, ἀπήντησεν ὁ Πονηρίδης, ἀνασύρων ἐκ τῶν μυγῶν τοῦ θυλακίου του ὑπερμέγεθες ἀργυροῦν ὥρολόγιον.

— Πηγαίνεις ὀπίσω.

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἀλλ' εἶνε ἀδύνατον.

— Πηγαίνεις ὀπίσω τέσσαρα λεπτά, ἀλλ' ἀδιαφοροῦν. Ἀρκεῖ ὅτι παρατηρήθῃ ἡ διαφορά. Λοιπὸν, ἀπὸ τὴν ὥραν αὐτὴν, ἔνδεκα καὶ εἰκοσιενέα λεπτά πρὸ μεσημβρίας, ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος τετάρτην, δευτέραν ὁκτωβρίου τοῦ ἔτους 1872, εἶσαι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Φιλέας Φόγ ἠγέρθη, ἔλαβε τὸν πῖλόν του διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, ἔθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του διὰ μηχανικῆς τιμῆς καὶ οἶονε αὐτομάτου κινήσεως, καὶ ἀνεχώρησε χωρὶς τινα λέξιν ἄλλην.

Ὁ Πονηρίδης ἤκουσεν ἀνοιγομένην κατὰ πρῶτον τὴν αὐλειὸν θύραν, ἐξερχομένου τοῦ κυρίου του· ἤκουσε δὲ μετ' ὀλίγον αὐτὴν ἀνοιγομένην καὶ πάλιν, ἀπερχομένου τοῦ προκατόχου τοῦ Ἰακώβου Φόρστερ.

Ὁ Πονηρίδης ἔμεινε μόνος ἐν τῷ οἴκῳ τῆς Σέβιλ-Ρόου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἐν ᾧ ὁ Πονηρίδης πείθεται, ὅτι εἶρε τέλος τὸ ἰδεῶδες του.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Πονηρίδης, ἐκπεπληγμένος ὀλίγον τὸ κατ' ἀρχάς, ἐγνώρισα εἰς τῆς κυρίας Τυσσὼ κούκλας, αἱ ὁποῖαι εἶχαν ὅσην ζωὴν ἔχει καὶ ὁ αὐθέντης μου.

Σημειωτέον ὅτι αἱ κοῦκλαι τῆς κυρίας Τυσσὼ εἶνε ἀνδρείκελα ἐκ κηροῦ, μόνον φωνῆς ἀληθῶς στερούμεναι, καὶ πολυαριθμούς ἐλκύουσαι θεατὰς.

Κατὰ τὰς ὀλίγας στιγμὰς τῆς μετὰ τοῦ Φιλέας Φόγ συνεντεύξεώς του, ὁ Πονηρίδης ἐξήτασε ταχέως ἀλλ' ἐπιμελῶς τὸν μέλλοντα κύριόν του. Ἦτο ἀνὴρ τεσσαρακοντούτης περίπου, εὐγενῆ ἔχων καὶ ὠραίαν τὴν μορφήν, ὑψηλὸν τὸ ἀνάστημα καὶ μὴ ἀσχηματίζομενον ὑπ' ἐλαφροῦς τιμῆς εὐσαρκίας, ἐκνήθη τὴν κόμην καὶ τὰς παραγναθίδας, λείπον τὸ μέτωπον καὶ μήτω ἐξυτιμιώμενον κατὰ τοὺς κροτάφους, πρόσωπον ὡρὸν μάλλον ἢ εὐχρουν καὶ θαυμασίως ὀδόντας. Τὸ ἐξωτερικὸν αὐτοῦ κατῆλεγγεν εἰς μέγιστον βαθμὸν ὅ,τι οἱ φυσιογνώμονες ἀποκαλοῦσιν «ἐνεργὸν ἡρεμίαν», ἰδιότητα πάντων τῶν ἐργαζομένων μάλλον ἢ τυρβαζόντων. Πρεμὸς, φλεγματικὸς, διαυγὲς ἔχων τὸ ὄμμα καὶ ἀκίνητον τὸ βλέφαρον, ἦν ἐντελέστατος τύπος τῶν ἀπαθῶν ἐκεί-

νων Ἀγγλων, οἵτινες συχνότατα ἀπαντῶνται ἐν τῷ Ἡνωμένῳ βασιλείῳ, καὶ ὧν τὸ ἀκαδημαϊκὸν πως ἦθος τοσοῦτον θαυμασίως ἀπέδωκεν ἢ γραφίς τῆς Ἀγγλικῆς Κόσμου. Ἐξεταζόμενος κατὰ τὰς διαφόρους τῆς ζωῆς αὐτοῦ πράξεις, ὁ εὐπατρίδης οὗτος παρίστα ὑπαρξίν ἰσοσταθμῇ καὶ ὅλα τῆς τὰ μέρη καὶ ἀκριβῶς ἰσθροποῦσαν, ἐντελεστάτην δὲ καὶ ἀσφαλῆ ὡς χρονόμετρον τοῦ Λερωῦ καὶ τοῦ Ἑρσίου. Ἀληθῶς δὲ ὁ Φιλίας Φόγ ἦτο ἡ προσωποποίησης τῆς ἀκριβείας, κατεφαίνετο δὲ τοῦτο προδήλως «ἐκ τῆς ἐκφράσεως τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ τῶν χειρῶν», διότι καὶ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ὡς καὶ παρὰ τοῖς ζώοις τὰ μέλη αὐτὰ εἰσὶν ἐκφραστικὰ τῶν παθῶν.

Ὁ Φιλίας Φόγ ἦτο ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν μαθηματικῶς ἀκριβῶν, οἵτινες, οὐδέποτε σπεύδοντες καὶ πάντοτε ἑτοιμοὶ, οἰκονομοῦσι τὰ τε βήματα καὶ τὰς κινήσεις των. Ἀπέφευγεν ἀνωφελεῖς βῆμα, καὶ ἐν μόνον ἂν ἦτο, ἐκλέγων πάντοτε τὴν βραχυτέραν ὁδόν. Οὐδέποτε ἠτένιζεν ἄσκοπον βλέμμα πρὸς τὴν ὁροφὴν. Οὐδέποτε τὸν διέφευγε περιττὴ χειρονομία. Οὐδέποτε τὸν εἶχον ἰδεῖ τεταραγμένον ἢ συγκεκινημένον. Οὐδεὶς ὑπῆρχεν ἐν τῷ κόσμῳ ἀνθρώπος ὀλιγώτερον αὐτοῦ σπεύδων, καὶ ὅμως ἐφθανε πάντοτε ἐν καιρῷ. Ἐξηγεῖται δ' εὐλόγως ὅτι ἔζη μόνος καὶ οὕτως εἰπεῖν ἐκτὸς πάσης κοινωνικῆς σχέσεως. Ἐγνώριζεν ὅτι ἐν τῷ βίῳ ἐπιβάλλονται συγχρωτισμοί, καὶ ὅτι οἱ συγχρωτισμοὶ ἀπασχολοῦσι καὶ ἀνακόπτουσι τὸ βῆμα διὰ τοῦτο δὲ καὶ τοὺς ἀπέφευγε.

Ὁ δὲ Ἰωάννης, ὁ Πονηρίδης ἐπικαλούμενος, ἀληθῶς Παρισινὸς ἐκ Παρισίων, καὶ ἀπὸ πέντε ἡδὴ ἐτῶν κατοικῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου ἦσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ θαλαμηπόλου, μάτην ἐπὶ μακρὸν εἶχε ζητήσει κύριον εἰς ὃν νὰ προσκολληθῇ.

Ὁ Πονηρίδης δὲν ἦτο ἐκ τῶν φροντίνων ἢ Μασκαρίλλων τῆς κωμῆδας, οἵτινες σοβοῦσιν ἀυθάρεις, ὑφούντες τοὺς ὤμους καὶ εἰς τὸ κενὸν βλέποντες, θρασὺ ἔχοντες τὸ βλέμμα καὶ ἀπαθῆ τὸν ὀρθακλόν. Οὐχί. Ὁ Πονηρίδης ἦτο χρηστὸς νέος, εὐάρεστον ἔχων τὴν φυσιογνωμίαν καὶ τὰ γένη πῶς προέχοντα, ἑτοιμὰ δὲ πάντοτε εἰς γεῦσιν ἢ εἰς θωπεῖαν. Προσηγὴς τὸ ἦθος καὶ ὑπηρετικὸς, ἀγαθὴν δὲ καὶ στρογγύλην ἔχων τὴν κεφαλὴν, ὅποιαν συνήθως ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἔχωσιν οἱ φίλοι μας, εἶχε κυκνοῦς τοὺς ὀρθακλμούς, εὐχρουν τὴν ὄψιν, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοσοῦτον εὐσχαρὸν ὥστε κατ'ὅρου νὰ βλέπῃ μόνος του τὰ μέλη τῶν παρειῶν του, εὐρὺ τὸ στήν, καὶ εὐσιμον τὸ ἀνάστημα. Ἦν δὲ ῥωμαλέος τοὺς μῦς καὶ ἡσάκλειος τὴν δύναμιν, ἣν εἶχον θαυμασίως ἀναπτύξει αἱ ἀσκήσεις τῆς νεότητός του. Ἡ παιὰ του κόμη ἦτο πῶς ἀνυπότακτος· ἂν δὲ τῆς ἀρχαιότητος οἱ γλύπτει κατ'ὅρου νὰ διατάττωσι κατὰ δεκανικὴ διαφύρως τρόπους τὴν κόμην τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ Πονηρίδης καὶ ἔνα

καὶ μόνον ἐγνώριζε νὰ εὐτρεπίζῃ τὴν ἰδικήν του. Ἐφερε τρεῖς ἐπ' αὐτῆς τὸ κτένιον καὶ ἤρκειτο.

Ἡ ἀπλουστάτη φρόνησις ἀπαγορεύει νὰ εἰπωμεν ἐκ προοιμίου, ἂν τοιοῦτος ἀνοικτὸς χαρακτήρ ἔμελλε νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸν χαρακτήρα τοῦ Φιλίας Φόγ. Ὁ ἀπέβαινεν ἄρα γὰρ ὁ Πονηρίδης ὁ ἀδιαπτῶτως ἀκριβῆς ἐκείνος ὑπηρετής, ὃν ἐχρειάζετο ὁ κύριός του; Τοῦτο ἡ χρῆσις μόνη ἔμελλε ν' ἀποδείξῃ. Μεθ' ἱκανῶς πλάνητα νεανικὸν βίον, ὁ Πονηρίδης, ὡς γνωστόν, ἐπόθει ἀνάπαυσιν καὶ ἡσυχίαν. Ἀκούσας ἐγκωμιαζόμενον τὸν μεθοδικὸν βίον τῶν Ἀγγλων καὶ τὴν παροικιακὴν τῶν βρετανῶν εὐπατρίδων ψυχρότητα, ἦλθε τὴν ζήτων ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἡ τύχη ὅμως δὲν τὸν εἶχε τέως εὐνοήσει, διότι οὐδαμῶς κατ'ὅρου νὰ ῥιζώσῃ, καὶ ἄλλην μετ' ἄλλην δέκα ἡλλαξεν οἰκίαν. Πανταχοῦ εὗρε κύριους ἰδιοτρόπους καὶ ἀνωμάλους, φιλοδόξους ἢ φιλοδοξοῦς, — ὅπερ, ἐννοεῖται, δὲν ὠρέγετο πλέον ὁ Πονηρίδης. Ὁ τελευταῖος αὐτοῦ κύριος, ὁ νεαρὸς λόρδος Λόγγσπερρυ, μέλος τοῦ κοινοβουλίου, ἀφοῦ διενυκτέρευεν εἰς τὰ δειπνήτρια τῆς Αἰμάρκετ, ἐπανήρχετο οἰκαδὲς φερόμενος τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἀστυνομικῶν κλητῶν. Ὁ Πονηρίδης, ἐπιθυμῶν πρὸ παντὸς νὰ σέβηται τὸν κύριόν του, ἐτόλμησεν εὐλαβεῖς τινὰς παρατηρήσεις, αἵτινες ὁμως κακῶς ἡκούσθησαν, καὶ διὰ τοῦτο διέῤῥηξε τὰς σχέσεις του. Μάθων ἐν τῷ μεταξὺ, ὅτι ὁ ἐντιμὸς Κύριος Φιλίας Φόγ ἐζήτει ὑπηρετήν, ἐπληροφόρηται τὰ κατ' αὐτόν. Ἐκρίνε δὲ φυσικῶς, ὅτι ἀρμοδιώτατος δι' αὐτὸν κύριος ἦτο ἀνθρώπος τοσοῦτον τακτικὸν ἔχων τὸν βίον, οὐδέποτε ἀπονυκτερεύων, οὐδέποτε περιηγούμενος, οὐδέποτε, οὐδὲ μίαν ἡμέραν, ἀπών. Προσῆλθε λοιπὸν καὶ ἐγένετο δεκτός, καθ' ὃν γινώσκουμεν.

Οὕτως ὁ Πονηρίδης, ἅμα ὡς ἐσήμανεν ἡ ἐνδεκάτη καὶ ἡμίσεια, εὐρέθη μόνος ἐν τῷ οἴκῳ τῆς Σέβιλ-Ρόου. Ἦρχισε δ' εὐθὺς τὴν ἐπιθεωρήσιν καὶ διέδραμεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν ὑπογείων μέχρι τοῦ ἀνωγαίου. Ὁ οἶκος ἐκεῖνος, ὁ καθαρὸς, εὐτακτος, ἀπέριττος καὶ προσφορώτατα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ὀργανισμένος, τοῦ ὑπερήρκετο τοῦ ἐφάνη ὡς ὠραιότατον κοχλίου ὄστρακον, ὄστρακον ὅμως θερμαινόμενον καὶ φωτιζόμενον δι' ἀερίου, καθότι τὸ ἀνθρακοῦχον ὑδρογόνον ἐπλήρου πάσας τὰς φωτιστικὰς καὶ θερμαντικὰς τῆς οἰκίας ἀνάγκας. Εἰς τὸν δευτερόν ὄροφον εὗρεν ὁ Πονηρίδης εὐλόγως τὸ δι' αὐτὸν ὀρισμένον δωμάτιον, καὶ ὑψαριστήνην. Σήμεντρα ἡλεκτρικὰ καὶ ἀκουστικὰ σωλῆνες συνέδεον τὸ δωμάτιον μετὰ τῶν δωματίων τοῦ μεσορόφου καὶ τοῦ πρώτου πατώματος· ἡλεκτρικὸν δ' ἐκκρεμές, ἐπὶ τῆς ἐστίας τεθειμένον, ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὸ ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ Φιλίας Φόγ εὐρισκόμενον, καὶ ἐσήμαινε συμφώνως πρὸς αὐτὸ τὴν ὥραν, μέχρι δευτερολέπτου.

— Μ' ἀρέσει! πολὺ μ' ἀρέσει! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Πονηρίδης.

Παρετήρησε δ' ἐπίσης ἐν τῷ δωματίῳ του σημειώσιν τινα ἐκτεθειμένην ὑπεράνω τοῦ ἐκκρεμοῦς. Ἦτο τὸ πρόγραμμα τῆς καθημερινῆς ὑπηρεσίας, καὶ περιεῖχε καθ' ὥραν ἀναγεγραμμένας—ἀπὸ τῆς ὀγδόης πρωῒνης ὥρας, καθ' ἣν ἀπαρεγκλίτως ἡγείρετο ὁ Φιλίας Φόγ, μέχρι τῆς ἐνδεκάτης καὶ ἡμισείας, ὅτε ἀπῆρχετο εἰς τὸν Ἀναμορφωτικὸν Σύλλογον, ἵνα προγευματίσῃ—πάσας τῆς ὑπηρεσίας τὰς λεπτομερείας, τὸ τέιον καὶ τὰς φρυγανίας κατὰ τὴν ὀγδόην καὶ εἰκοσιτρία λεπτά, τὸ ὕδωρ τοῦ ξυρίσματος κατὰ τὴν ἐνάτην καὶ τριάκοντα ἐπτὰ, τὸ κτένισμα κατὰ τὰς δέκα παρὰ εἰκοσι, κ.τ.λ. Εἶτα δὲ, μετὰ τὴν ἐνδεκάτην καὶ ἡμίσειαν πρὸ μεσημβρίας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ὅτε κατεκλίνετο ὁ μεθοδικὸς εὐπατρίδης, πάντα ἦσαν ἐν τάξει καὶ προνοίᾳ ἀναγεγραμμένα. Ὁ Πονηρίδης ἐμελέτησε χαίρων τὸ πρόγραμμα ἐκεῖνο, καὶ ἐχάραξε τὰ διάφορα αὐτοῦ ἄρθρα ἐν τῇ μνήμῃ του.

Ὡς πρὸς τὴν ἱματιοθήκην τοῦ κυρίου του, ἦτο πλουσιωτάτη καὶ θαυμασίως διατεταγμένη. Ἐκάστη ἀναξυρίς καὶ πᾶν φόρεμα ἢ ἐσώκαρδιον ἔφερον αὐξόντα ἀριθμὸν, ἀναγεγραμμένον ἐπίσης εἰς κατάλογον, ὅπου ἐσημειῖτο ἡ ἔξοδος ἐκάστου ἐνδύματος καὶ ἡ ἐπάνοδος αὐτοῦ εἰς τὴν ἱματιοθήκην, πρὸς τοὺς τοὺς καὶ ἡ ἡμερομηνία, καθ' ἣν, ἀναλόγως τῆς ὥρας τοῦ ἔτους, ἔμελλεν ἕκαστον νὰ φορεθῇ. Ὁ οἶος ἦτο καὶ ὁ τὰ ὑποδήματα διέπον ὀργανισμός.

Ἀπλῶς εἰπεῖν, ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκεῖνῃ τῆς Σέβιλ-Ρόου, ἥτις θὰ ἦτο βεβαίως τὸ τέμενος τῆς ἀταξίας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ἐνδόξου ἀλλὰ παραλύτου Σέριδαν—ἡ σκευὴ πᾶσα ἦτο πλουσία καὶ ἀνετος. Βιβλιοθήκη δὲν ὑπῆρχεν, οὐδὲ βιβλία, ἅτινα ἄλλως θὰ ἦσαν πάντῃ ἀνωφελῆ εἰς τὸν κύριον Φόγ, ἀφοῦ ὁ Σύλλογός του παρέιχεν εἰς διάθεσιν αὐτοῦ δύο βιβλιοθήκας, μίαν φιλολογικὴν καὶ ἑτέραν τοῦ δικαίου καὶ τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν. Ἐν τῷ κοιτῶνι ἀπέκειτο χρηματοκιβώτιον μετρίου μεγέθους, ἀσφαλὲς κατὰ τε τοῦ πυρὸς καὶ τῆς ῥήξεως. Οὐδαμῶς τῆς οἰκίας ὑπῆρχον ὄπλα, οὔτε θηρευτικόν τι, οὔτε πολεμικὸν ὄργανον. Πάντα ἐν αὐτῇ κατήλεγον τὰς εἰρηνικότητας τῶν ἔξων.

Ἐξετάσας ἐν λεπτομερείᾳ τὸν οἶκον αὐτόν ὁ Πονηρίδης, ἔτριψε τὰς χεῖράς του· ἡ εὐρεῖα μορφή του ἱλαρύνθη, καὶ περιχαρὴς ἐπανάλαβε.

— Μ' ἀρέσει! ἡδὴ ὅ,τι θέλω! θὰ συνεννοηθῶμεν θαυμάσια, ὁ κ. Φόγ καὶ ἐγώ. Τακτικὸς ἀνθρώπος, καὶ ἀνθρώπος τοῦ σπιτιοῦ! Μηχανή σωστή! Ἐμένα μ' ἀρέσει νὰ ὑπηρετῶ μηχανήν!

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἐν ᾧ γίνεται συνομίλια δυνάμειν νὰ ζημιώσῃ μεγάλως τὸν Φιλίας Φόγ.

Καταλιπὼν ὁ Φιλίας Φόγ τὴν οἰκίαν του

κατὰ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν καὶ ἡμίσειαν, ἔθηκε πεντακοσίας μὲν καὶ ἐβδόμηκονταπέντε φορὰς τὸν δεξιὸν του πόδα πρὸ τοῦ ἀριστεροῦ, πεντακοσίας δὲ καὶ ἐβδόμηκονταεξ τὸν ἀριστερόν πρὸ τοῦ δεξιῦ, καὶ ἐφθασεν εἰς τὸν Ἀναμορφωτικὸν Σύλλογον, εὐρὺ ἐπὶ τῆς Πέλ-Μέλ οἰκοδόμημα, δι' ὃ ἐδαπανήθησαν τρία ὅλα ἑκατομμύρια.

Ὁ Φιλίας Φόγ μετέβη πάραυτα εἰς τὸ ἐστιατόριον, οὔτινος τὰ ἐννέα παράθυρα ἐβλεπον εἰς ὠραιότατον κήπον, οὗ τὰ δένδρα ἐχρύσου ἦδη τὸ φθινόπωρον, καὶ ἐκάθισε παρὰ τὴν συνήθη του τράπεζαν, ὅπου ἀνέμενεν ἡδὴ αὐτὸν τὸ πινάκιόν του. Τὸ πρόγευμά του συνίστατο ἐκ μιᾶς παροψίδος, ἐξ ἰγθύος βραστοῦ συνοδευομένου ὑπ' ἐμβάμματος ἐξαιρετοῦ ποιότητος, ἐξ ὁποῦ βοδὸς πορφυροῦ μετ' ἄμανιτων, ἐκ γλυκίσματος παραγεμισμένου με ῥῥον καὶ με ἄωρα φραγκοσάφυλλα, ἐκ τεμαχίου τυροῦ σέστερ, καὶ ἐκ πολλῶν τέλος καυθίσκων θαυμασίου τεῖου, ἐξ ἐκεῖνου ὅπερ προμηθεύονται εἰδικῶς τὰ ταμεῖα τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ Συλλόγου.

Τὴν πρώτην ὥραν παρὰ εἰκοσιτρία λεπτά ὁ εὐπατρίδης ἡμῶν ἡγέρθη καὶ κατηύθυνε τὸ βῆμα πρὸς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, δῶμα πολυτελέστατον, κοσμούμενον δι' εἰκόνων με πλουσιωτάτα πλαίσια. Ἐκεῖ ὑπηρετῆς τις τῷ ἐνεχείρισε τὸ φύλλον τῶν Καίρων, ἄσκοπον ἔτι, ὅπερ ἀνέπτυξεν ὁ Φιλίας μετὰ δεξιότητος καὶ ἀσφαλείας ἐμφανιούσης μακρὰν ἔξιν τῆς δυσχεροῦς ταύτης ἐργασίας. Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐφημερίδος ἐκεῖνης ἀπησχόλησε τὸν εὐπατρίδην μέχρι τῶν τριῶν καὶ τεσσαράκοντα πέντε λεπτῶν, ἡ δὲ τῆς Σημείας, ἥτις ἐπηκολούθησε, διήρκεσε μέχρι τοῦ γεύματος, ὅπερ ἐγένετο οἶον καὶ τὸ πρόγευμα, προσθήκη μόνον τοῦ βασιλικοῦ βρεττανικοῦ ἐμβάμματος.

Κατὰ τὰς ἐξ παρὰ εἰκοσιν ὁ Φιλίας ἀνεφάνη ἐν τῇ μεγάλῃ αἴθουσῃ καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Ἐωθινῶν Χρονικῶν.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν διάφορα τοῦ Συλλόγου μέλη εἰσῆρχοντο εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐπλησίαζον εἰς τὴν ἐστίαν, ὅπου ἕκαστον λιθάνθηκε. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ συνήθεις τοῦ κ. Φόγ συμπαίκτορες, ἐκμανεῖς παῖκται τοῦ οὐστὸς ἐκεῖνος· ὁ μηχανικὸς Ἀνδρέας Στιούαρτ, οἱ τραπέζιται Ἰωάννης Σούλλιβαν καὶ Σαμουήλ Φώλ-λεντιν, ὁ ζυθοποιὸς Θωμᾶς Φλάναγαν καὶ ὁ Γωτιέρος Ράλφ, εἰς τῶν διαχειριστῶν τῆς Ἀγγλικῆς Τράπεζας, πάντες πλούσιοι καὶ μεγάλης ὑπολήψεως ἀπολαύοντες ἐν τῷ συλλόγῳ, ὅστις ἡρίθμει ἄλλως μεταξὺ τῶν μελῶν του τοὺς κορυφαίους τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ χρηματιστηρίου.

— Λοιπὸν Ράλφ, ἡρώτησεν ὁ Θωμᾶς Φλάναγαν, τί γίνεται ἡ ὑπόθεσις τῆς κλοπῆς;

— Ἡ τράπεζα θὰ χάσῃ ἀπλούστατα τὰ χρήματά της, ἀπήντησεν ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ.

— Ἐλπίζω τοῦναντίον, ὑπέλαβεν ὁ Γωτιέρος Ῥάλφ, ὅτι θὰ συλλάβωμεν τὸν κλέπτην. Ἀστυνομικοὶ ἐπιθεωρηταὶ ἐπιτηδεύοντες ἐστάλησαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰς τοὺς κυριωτέρους λιμένας, ὅπου ἐπιβιβάζονται καὶ ἀποβιβάζονται ὁδοιπόροι, καὶ δύσκολα θὰ διαφύγῃ ὁ φίλος.

— Ὑπάρχει λοιπὸν σημείωσις τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ κλέπτου; ἤρώτησεν ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ.

— Ἐν πρώτοις δὲν εἶνε κλέπτης, ἀπήντησε σοβαρῶς ὁ Γωτιέρος Ῥάλφ.

— Πῶς; δὲν εἶνε κλέπτης ἄνθρωπος, ὅστις ἀφῆρσεν πεντήκοντα πέντε χιλιάδας λίρας εἰς χαρτονομίσματα;

— Ὁχι, ἀπήντησεν ὁ Γωτιέρος Ῥάλφ.

— Εἶνε λοιπὸν βιομήχανος; ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάννης Σούλλιβαν.

— Τὰ Ἑωθινὰ Χρονικὰ βεβαιοῦσιν, ὅτι εἶνε εὐπατρίδης.

Τὰ τελευταῖα ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Φιλέας Φόγ, οὗτινος ἡ κεφαλὴ ὑπερεῖχε τὴν στιγμὴν ἐκείνην τῆς ὑψουμένης περὶ αὐτὸν σωρείας χαρτου. Συνάμα δὲ ὁ Φόγ ἐχαίρει τὸς συναδέλφους του, οἵτινες ἀνταπέδωκαν αὐτῷ τὸν χαιρετισμόν.

Τὸ γεγονός περὶ οὗ ὁ λόγος, καὶ περὶ οὗ ζῶντ' ἐγίνετο συζήτησις ἐν τῷ τύπῳ τοῦ Ἰνωμένου βασιλείου, εἶχε συμβῆ πρὸ τριῶν ἡμερῶν, ἥτοι τὴν 29 Σεπτεμβρίου. Δέσμη χαρτονομισμάτων, αποτελούντων τὸ μέγα πρᾶγμα πεντήκοντα πέντε χιλιάδων λίρων, εἶχεν ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τοῦ ἄβακος αὐτοῦ τοῦ πρώτου ταμίου τῆς Ἀγγλικῆς τραπέζης.

Πρὸς τοὺς ἐκπληκτομένους δέ, ὅτι τοσοῦτον εὐκόλως ἐτελέσθη τοιαύτη κλοπὴ, ὁ Γωτιέρος Ῥάλφ ἤρκειτο ἀπαντῶν, ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκριβῶς ὁ ταμίας ἡσχολεῖτο εἰς ἐγγραφὴν εἰσπραξέως τριῶν σελινίων καὶ ἑξ πενθῶν, καὶ ὅτι ἀδύνατον ἦτο νὰ προσέχῃ τις εἰς ὅλα.

Σημειωτέον ὅμως ἐνταῦθα—καὶ τοῦτο καθίστα τὸ πρᾶγμα μᾶλλον εὐεξήγητον—ὅτι τὸ θαυμαστόν κατὰ κράτος τῆς Ἀγγλικῆς Τραπεζῆς φαίνεται περὶ πλείστου ὅσον ποιούμενον τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ κοινοῦ. Ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος καὶ τὰ χαρτονομίσματα εἰσὶν ἐκτεθειμένα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ τυχόντος, διότι οὐδεὶς ὑποπτεύεται τὴν τιμιότητα οἰουδήποτε διαβάτου. Εἰς μάλιστα τῶν καλλίστων παρατηρητῶν τῶν ἀγγλικῶν ἡθῶν διηγείται καὶ τοῦτο: Ἐν τινὶ τῶν αἰθουσῶν τῆς τραπέζης, ὅπου ἡμέραν τινα εὗρίσκετο, ἔσχε τὴν περιέργειαν νὰ παρατηρήσῃ ἐκ τοῦ συνεγγυς βῶλόν τινα χρυσοῦ, ἔλκοντα ἐπὶ τῷ ἄβακος τοῦ ταμίου. Ἐλαβεν ἀπλούστατα τὸν βῶλον, τὸν παρετήρησε, τὸν μετέδωκε δὲ κατόπιν εἰς τὸν γείτονά του καὶ οὗτος εἰς ἄλλον, ὥστε ὁ βῶλος κατήντησεν ἀπὸ

χειρὸς εἰς χεῖρα μέχρι τοῦ βάθους σκοτεινοῦ διαδρόμου, καὶ μετὰ ἡμίσειαν μὲν ὥραν ἐπ' αὐτὸν εἰς τὴν θέσιν του, χωρὶς ὁ ταμίας νὰ ὑψώσῃ καὶ τὴν κεφαλὴν.

Τὴν 29 ὅμως Σεπτεμβρίου τὰ πρᾶγματα συνέβησαν ἄλλως· ἡ δέσμη τῶν χαρτονομισμάτων ἀνεχώρησεν ἀλλὰ δὲν ἐπανῆλθε, καὶ ὅτε τὸ ἀνωθεν τῆς αἰθούσης τῶν συνεντεύξεων τεθειμένον μεγαλοπρεπὲς ὡρολόγιον ἐσήμανε κατὰ τὴν πέμπτην ὥραν τὸ κλείσιμον τῶν γραφείων, οὐδὲν ἄλλο ὑπελείπετο εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀγγλίας ἢ νὰ ἐγγράψῃ πεντήκοντα πέντε χιλιάδας λίρων εἰς τὴν μερίδα τῶν Κερδῶν καὶ Ζημιῶν.

Ὅτε ἀκριβῶς καὶ ἀναμφιβόλως ἐγνώσθη ἡ κλοπὴ, ἄστυνομικοὶ πράκτορες ἐκ τῶν δεξιωτάτων ἀπεστάλησαν εἰς τοὺς κυριωτέρους λιμένας, εἰς Λίβερπουλ, εἰς Γλάσκοφ, εἰς Ἄβρ, εἰς Σουέξ, εἰς Βρενδῆσιον, εἰς Νέαν Ὑόρκην κ.τ.λ. καὶ ὑπόσχεσις ἐδόθη αὐτοῖς, ἐν ἐπιτυχίᾳ, ἀμοιβῆς δύο χιλιάδων λίρων καὶ πέντε ὀ[α] ἐπὶ τῆς ἀνευρεθισμένης ποσότητος. Ἀναμένοντες δὲ τὰς πληροφορίες, ἕσας ἔμελλε νὰ παράσῃ αὐτοῖς ἡ ἀρχαμένη εὐθὺς ἀνάκρισις, οἱ πράκτορες οὗτοι ἐντολὴν εἶχον νὰ παρατηρῶσιν ἐπιμελῶς πάντας τοὺς ἀφικνουμένους ἢ ἀναχωροῦντας ὁδοιπόρους. Ὑπῆρχε δ' ἀφορμὴ ὑποψίας, ὡς ἔλεγον καὶ τὰ Ἑωθινὰ Χρονικὰ, ὅτι ὁ αὐτομαθὴς τῆς κλοπῆς εἰς οὐδεμίαν κατελέγετο τῶν κλεπτικῶν συμμοριῶν τῆς Ἀγγλίας. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς 29 Σεπτεμβρίου κύριός τις καλῶς ἐνδεδυμένος, διακεκριμένος τὸ ἐξωτερικὸν καὶ εὐσχημὸς τοὺς τρόπους, εἶχε παρατηρηθῇ περιπατῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν πληρωμῶν, ὅπου συνέβη ἡ κλοπὴ. Ἡ ἀνάκρισις κατῴρθωσε νὰ ἐξακριβώσῃ καὶ ἀναγράψῃ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ κυρίου ἐκείνου, σημείωσις δ' αὐτῶν διεβιβάσθη πάραυτα εἰς πάντας τοὺς ἀστυνομικοὺς πράκτορας τοῦ Ἰνωμένου βασιλείου καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἡπείρου. Οὕτω δὲ οἱ αἰσιόδοχοι, καὶ μετὰ τὴν αὐτῶν κατελέγετο ὁ Γωτιέρος Ῥάλφ, ἐπίστευον, ὅτι λόγους εἶχον νὰ ἐλπίζωσι τὴν σύλληψιν τοῦ κλέπτου.

Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ γεγονός τοῦτο ἀπετέλει τὴν ὁμιλίαν τῆς ἡμέρας ἐν Λονδίνῳ καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἀγγλίαν. Συζητήσεις ἐγίνοντο πολλαί, καὶ μετ' ἐμπειρίας ὑπελογίζοντο αἱ πιθανότητες τῆς ἐπιτυχίας ἢ ἀποτυχίας τῆς Ἀστυνομίας τῆς μητροπόλεως. Οὐδὲν λοιπὸν ἄπορον, ὅτι καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ Συλλόγου ἐλάλουν περὶ αὐτοῦ, τοσοῦτον μᾶλλον ὅσον μετὰ τὴν αὐτῶν εὗρίσκετο καὶ εἰς τῶν ὑποδιοικητῶν τῆς Τραπεζῆς.

Ὁ ἔντιμος Γωτιέρος Ῥάλφ δὲν ἀμφέβαλλε περὶ τοῦ αποτελέσματος τῶν ἐρευνῶν, σκεπτόμενος ὅτι ἡ ἐπαγγελθεῖσα ἀμοιβὴ ἤθελεν ἐκτάκτως κεντῆσαι τὴν νοημοσύνην καὶ τὸν ζῆλον τῶν πρακτῶν. Ἀλλ' ὁ συνάδελφός του Ἀνδρέας

Στιούαρτ οὐδόλως συνεμερίζετο τὴν πεποίθησιν του. Ἐξηκολούθησε λοιπὸν ἡ συζήτης μετὰ τῶν κυρίων, οἵτινες καθίσαντες ἐπαιζον οὐίστ, ὁ μὲν Στιούαρτ ἔχων ἀντιμέτωπον τὸν Φλάνναγαν, ὁ δὲ Φώλλεντιν τὸν Φιλέαν Φόγ. Διαρκούντος τοῦ παιγνιδίου οἱ παίκτορες δὲν ὠμίλουν, ἀλλὰ κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν σειρῶν (robber) ἐπανελαμβάνετο ζῶηροτέρα ἢ διακοπεῖσα συνομιλία.

— Ὑποστηρίζω, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ, ὅτι αἱ πιθανότητες εἶνε ὑπὲρ τοῦ κλέπτου, ὅστις βεβαίως εἶνε ἐπιτήδειος ἄνθρωπος.

— Καλὲ δὲν βαρύνεσαι! ἀπήντησεν ὁ Ῥάλφ· δὲν ὑπάρχει πλέον χώρα, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ καταφύγῃ!

— Πῶς αὐτό;

— Ποῦ θέλετε νὰ ὑπάγῃ;

— Δὲν ἤξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ, ἀλλὰ τέλος πάντων ἡ γῆ εἶνε μεγάλη.

— Ἦτον ἄλλοτε... εἶπεν ἡμιφώνως ὁ Φιλέας Φόγ.

Καὶ μετ' ὀλίγον,

— Σεῖς κόπτετε, κύριε, προσέθηκε, τιθέμενος τὰ χροῖα ἐνώπιον τοῦ Θωμᾶ Φλάνναγαν.

Ἡ συζήτης ἀνεστάλη πάλιν διαρκούντος τοῦ παιγνίου. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἀνελάμβανεν αὐτὴν ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ παρατηρῶν:

— Ἦως ἄλλοτε; Μήπως τυχὸν ἐμίκρυνεν ἡ γῆ;

— Βεβαίως, ὑπέλαβεν ὁ Γωτιέρος Ῥάλφ. Εἶμαι τῆς γνώμης τοῦ κ. Φόγ. Ἡ γῆ ἐμίκρυνε, διότι τὸρα τὴν περιεργόμεθα εἰς δεκάκις ὀλιγότερον χρόνον ἢ πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν. Καὶ τοῦτο, ἐννοεῖται, θὰ καταστήσῃ ἐπὶ τοῦ προκειμένου πολὺ ταχύτερας τὰς ἐρεῖνας.

— Ἀλλὰ καὶ εὐκολωτέραν συγχρόνως τὴν φύγην τοῦ κλέπτου.

— Σεῖς παίζετε, κύριε Στιούαρτ! εἶπεν ὁ Φιλέας Φόγ.

Ἀλλ' ὁ δὲσπιστος Στιούαρτ δὲν εἶχε πεισθῇ μόνις λήξαντος τοῦ παιγνίου ἐπανελάβε.

— Πολὺ ἀστείως εἶνε ἀληθὺς ὁ τρόπος, κύριε Ῥάλφ, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐμίκρυνεν, ὡς λέγετε, ἡ γῆ. Ἐπειδὴ δηλαδὴ σήμερον ἡμποροῦμεν νὰ περιέλθωμεν τὸν κόσμον εἰς τρεῖς μῆνας...

— Εἰς ὀγδοήκοντα ἡμέρας μόνον, εἶπεν ὁ Φιλέας Φόγ.

— Τῷ ὄντι, κύριε, προσέθηκεν ὁ Ἰωάννης Σούλλιβαν· εἰς ὀγδοήκοντα ἡμέρας, ἀφ' οὗτου παρεδόθη εἰς τὴν συγκοινωνίαν τὸ μετὰ τὸ Ῥόθλα καὶ Ἀλαχαβὰδ τμήμα τοῦ Μεγάλου Ἰνδικοῦ σιδηροδρόμου. Ἰδοὺ δὲ ὁ ὑπολογισμός, τὸν ὁποῖον κάμνουν τὰ Ἑωθινὰ Χρονικὰ· Ἀπὸ τὸ Λονδίνον εἰς τὸ Σουέξ, διὰ τοῦ Μον-Σενὶ καὶ τοῦ Βρενδῆσιου, διὰ σιδηροδρόμου καὶ ἀτ-

μοπλοίου. 7 ἡμέραι
Ἀπὸ τὸ Σουέξ εἰς τὴν Βομβάην, δι' ἀτμοπλοίου. 13 »
Ἀπὸ τὴν Βομβάην εἰς τὴν Καλκούτταν, διὰ σιδηροδρόμου. 3 »
Ἀπὸ τὴν Καλκούτταν εἰς τὸ Χόγγ-Κόγγ τῆς Κίνας, δι' ἀτμοπλοίου 13 »
Ἀπὸ τὸ Χόγγ-Κόγγ εἰς τὴν Ὑοκοχάμαν τῆς Ἰαπωνίας, δι' ἀτμοπλοίου. 6 »
Ἀπὸ τὴν Ὑοκοχάμαν εἰς τὸν Ἀγίον Φραγκίσκον, δι' ἀτμοπλοίου 22 »
Ἀπὸ τὸν Ἀγίον Φραγκίσκον εἰς Νέαν Ὑόρκην, διὰ σιδηροδρόμου. 7 »
Ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑόρκην εἰς τὸ Λονδίνον, δι' ἀτμοπλοίου καὶ σιδηροδρόμου. 9 »

Τὸ ὅλον 80 ἡμέραι.¹

— Μάλιστα, ὀγδοήκοντα ἡμέραι! ἀνέκραξεν ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ, ὅστις ἐξ ἀπροσεξίας ἐκοιμήθη ἄνευ ἀνάγκης, χωρὶς ὅμως νὰ ὑπολογίσωμεν τὰς κακοκαιρίας, τοὺς ἐναντίους ἀνέμους, τὰ ναυάγια, τὰς ἐκτροχιάσεις κ.τ.λ.

— Καὶ αὐτὰ τὰ ὑπολογίζω, ἀπήντησεν ὁ Φιλέας Φόγ, ἐξακολουθῶν νὰ παίζῃ, διότι ἡ συζήτης δὲν ἐσέβετο πλέον τὸ οὐίστ.

— Καὶ ἂν ἀκόμη οἱ Ἰνδοὶ ἀφαιρέσωσι τὰς τροχιάς; ἀνέκραξεν ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ, καὶ σταματήσωσι τὰς ἀμαξοστοιχίας, καὶ ληστεύσωσι τὰς ἀμάξας, καὶ ἀποσχυθίσωσι τοὺς ὁδοιπόρους;

— Καὶ μ' ὅλ' αὐτὰ, ἀπήντησεν ὁ Φιλέας Φόγ, ὅστις δεικνύων τὰ χαρτὰ του, προσέθηκε: Δύο ἀπὸ μεγάλα.

Ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ, οὗτινος ἦτο ἡ σειρά νὰ μοιράσῃ, συνέλεξε τὰ χαρτὰ, λέγων:

— Θεωρητικῶς ἔχετε δίκαιον, κ. Φόγ, πρακτικῶς ὅμως...

— Καὶ πρακτικῶς ἐπίσης, κύριε Στιούαρτ.

— Ἦθελαν νὰ σὰς ἐθλεπα.

— Ἀπὸ σὰς ἐξαρθῇ. Ἀναχωροῦμεν μαζὺ, ἂν θέλετε.

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ, ἀνέκραξεν ὁ Στιούαρτ. Ἀλλὰ στοιχηματίζω τέσσαρας χιλιάδας λίρας, ὅτι τοιοῦτον ταξίδιον εἶνε ἀδύνατον.

1. Ἐνεκα τῆς τελειοποιήσεως τῶν μέσων τῆς συγκοινωνίας, ἡ περίοδος τῆς γῆς δύναται νὰ γείνη σήμερον ἐντὸς 68 ἡμερῶν. Ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις πρέσβης τῆς Ἀμερικῆς κ. Χας εἰς 20 μὲν ἡμέρας ἐταξείδευσεν ἐσχάτως ἀπὸ Ἀλεξανδρείας διὰ Βρεντησίου, Παρισίων καὶ Λονδίνου καὶ ἐκεῖθεν μέχρι Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀγίου Φραγκίσκου ἐπίσης εἰς 20 ἡμέρας διήγυσεν τὸ διάστημα ἀπὸ Ἀγίου Φραγκίσκου μέχρι Ὑοκοχάμας. Ἀπὸ Ἰαπωνίας μέχρι Χόγγ-Κόγγ ἐχρεώσθη 6 ἡμέρας, τὴν σιλικὴν θάλασσαν μέχρι Κεϊλάν διέπλευσεν εἰς 10 ἡμέρας, καὶ ἀπὸ Κεϊλάν μέχρι Σουέξ τῷ ἐξήρκεσαν μόνον 12 ἡμέραι. Ὁ κ. Χας δὲν ἐταξείδευε διαρκῶς, ἀλλ' ἔμεινε πρὸς ἀνάπυσιν εἰς τὰ κυριώτατα σημεία. Σ. τ. Δ.

— Δυνατότατον μάλιστα, παρετήρησεν ο κ. Φόγ.
— Κάμετέ το λοιπόν!
— Τὸν γυῖρον τοῦ κόσμου εἰς ὀγδοήκοντα ἡμέρας;

— Ναι.
— Εὐχαρίστως.
— Πότε;
— Ἀμέσως. Σὺς εἰδοποιῶ ὅμως, ὅτι θὰ τὸν κάμω μὲ ἐξοδά σας.

— Εἶνε τρέλλα! ἀνέκραζεν ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ, ὅστις ἤρχιζε νὰ δυσχεραίνῃ διὰ τὴν ἐπιμονὴν τοῦ συντρόφου του. Ἄς παίζωμεν καλλιτέρα.

— Τότε μοιράσατε ἐκ νέου, ἀπήντησεν ὁ Φιλέας Φόγ, διότι ἔγεινε λάθος.

Ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ ἀνέλαβε τὰ χαρτιά μὲ πυρέσσουσαν χεῖρα, εἶτα δέ, ἀποτιθέμενος αἰφνης αὐτὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης:

— Λοιπὸν σπουδαίως, κ. Φόγ, εἶπε, στοιχηματίζω τέσσαρας χιλιάδας λίρας...

— Φίλτατε Στιούαρτ, εἶπεν ὁ Φώλλεντιν, ἡσύχασε! δὲν εἶνε σπουδαῖα πράγματα αὐτά.

— Ὅταν λέγω, στοιχηματίζω, ἀπεκρίθη ὁ Ἀνδρέας Στιούαρτ, ὁμιλῶ πάντοτε σπουδαίως.

— Ἔστω! εἶπεν ὁ κ. Φόγ. Εἶτα δέ, στρεφόμενος πρὸς τοὺς συναδέλφους του:

— Ἐγώ, εἶπεν, εἴκοσι χιλιάδας λίρας καταθεθιμένας εἰς τοὺς ἀδελφοὺς Βάριγγ, τὰς διακινδυνεύω εὐχαρίστως...

— Εἴκοσι χιλιάδας λίρας! ἀνέκραζεν ὁ Ἰωάννης Σούλλιβαν. Εἴκοσι χιλιάδας λίρας, τὰς ὁποίας ἡμπορεῖτε νὰ χάσετε ἀπὸ μίαν ἀπροσδόκητον βραδυτέρα!

— Ἀπροσδόκητον δὲν ὑπάρχει! ἀπήντησεν ἀφελῶς ὁ Φιλέας Φόγ.

— Ἀλλά, κύριε Φόγ, αἱ ὀγδοήκοντα αὐταὶ ἡμέραι ὑπελογίσθησαν ὡς ἐλάχιστος ὅρος.

— Ὁ ἐλάχιστος ὅρος ἀρκεῖ, ὅταν τὸν μεταχειρισθῇ τις καθῶς πρέπει.

— Ἀλλά διὰ νὰ μὴ τὸν υπερβῇτε, πρέπει νὰ πηδάτε μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν ἀπὸ τὸν σιδηρόδρομον εἰς τὸ ἀτμόπλοιο, καὶ ἀπὸ τὸ ἀτμόπλοιο εἰς τὸν σιδηρόδρομον.

— Ὁὐ πηδήσω μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν!

— Ἀστείευεσθε!

— Ἀληθῆς Ἀγγλος οὐδέποτε ἀστείευεται, ἀπήντησεν ὁ κ. Φόγ, ὅσκις πρόκειται περὶ πράγματος σπουδαίου, ὅπως εἶνε τὸ στοιχίμα. Στοιχηματίζω εἴκοσι χιλιάδας λίρας ἐναντίον τοῦ βουλομένου, ὅτι θὰ κάμω τὴν περιουσίαν τῆς γῆς εἰς ὀγδοήκοντα ἡμέρας, ἢ καὶ ὀλιγώτερον, τουτέστιν εἰς χιλίας ἑκακοσίας εἴκοσιν ὥρας ἢ εἰς ἑκατὸν δεκαπέντε χιλιάδας διακόσια λεπτά. Δέχεσθε;

— Δεχόμεθα! ἀπήντησαν οἱ κύριοι Στιούαρτ, Φώλλεντιν, Σούλλιβαν, Φλάναγαν καὶ Ράλλφ, ἀφ' οὗ συνεννοήθησαν.

— Πολὺ καλὰ! εἶπεν ὁ κ. Φόγ. Ἡ ἀμαξοστοιχία τοῦ Δούβρο ἀναχωρεῖ εἰς τὰς ὀκτὼ καὶ σαρανταπέντε. Ὁ ἀναχωρήσω μ' αὐτὴν.

— Εὐθὺς ἀπόψε; ἠρώτησεν ὁ Στιούαρτ.

— Εὐθὺς ἀπόψε, ἀπεκρίθη ὁ Φιλέας Φόγ. Λοιπὸν, προσέθηκε, συμβουλευόμενος μικρόν τι ἐγκόλιον ἡμερολόγιον, ἀφ' οὗ ἔχομεν σήμερον τετάρτην, δύο ὀκτωβρίου, ὀφείλω νὰ εἶμαι εἰς Λονδίνον, εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν τοῦ Ἀναμορφωτικοῦ συλλόγου, τὸ σάββατον εἰκοσιδύο Δεκεμβρίου, εἰς τὰς ἑπτὰ καὶ σαρανταπέντε τῆς ἐσπέρας· ἄλλως αἱ εἴκοσι χιλιάδες λίραι τῆς πιστώσεώς μου θὰ γίνουν ἰδικαί σας πράγματι καὶ δικαιώματι. Ἰδοὺ, κύριοι, ἐπιταγὴ δι' αὐτὸ τὸ ποσόν.

Πρωτόκολλον περὶ τοῦ στοιχήματος συνετάχθη καὶ ὑπεγράφη ἀμέσως ὑπὸ τῶν ἐξ ἐνδιαφερομένων. Ὁ Φιλέας Φόγ ἔμεινεν ἀπαθής. Δὲν ἐστοιχηματίζε βεβαίως ὅπως κερδήσῃ· διεκύβευε δὲ εἴκοσι χιλιάδας λίρων, ἥτοι τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας του, προβλέπων ὅτι θὰ ἡναγκάζετο ἴσως νὰ δαπανήσῃ τὸ ἕτερον ἥμισυ, ὅπως φέρῃ εἰς πέρας τὸ δύσκολον ἐκεῖνο, ἵνα μὴ εἴπωμεν ἀνεκτέλεστον σχέδιον. Οἱ ἀντίπαλοί του ἐφαίνοντο συγκεκινημένοι, οὐχὶ διότι ἦτο τόσον σπουδαία ἡ ἐνθὺς τοῦ στοιχήματος, ἀλλὰ διότι ἔτυπτε πῶς αὐτοὺς ἡ συνειδήσις, στοιχηματίζοντας ὑπὸ τοιούτους ὅρους.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐσήμεινεν ἡ ἐβδόμη. Προτάθη δὲ εἰς τὸν κ. Φόγ νὰ διακοπῇ τὸ οὐίστ, ἵνα δυνήθῃ νὰ παρασκευασθῇ.

— Εἶμαι πάντοτε ἔτοιμος! ἀπήντησεν ὁ ἀπαθὴς εὐπατρίδης· διανέμων δὲ τὰ χαρτία:

— Καρρὸ αὐτοῦ! προσέθηκε. Σεῖς παίζετε, κύριε Στιούαρτ.

(Ἡ περὶ συνέχεια.)

ΠΕΡΙ ΤΡΟΠΩΝ

Ἐκ τῶν τοῦ Σμάιτς περὶ χαρακτῆρος.

Οἱ τρόποι εἶναι ἐν τῶν κυριωτέρων θελογήτων τοῦ χαρακτῆρος, εἶναι τὸ κόσμημα πάσης πράξεως· περιβάλλουσι δὲ συνήθως μετὰ κάλλους τὴν ἐκτέλεσιν καὶ αὐτῶν τῶν ταπεινότερων ἐργασιῶν. Εἶναι δ' ὄντως ἀληθὲς τέχνη νὰ γνωρίζῃ τις νὰ κοσμήῃ τὰς ἐλαχίστας πράξεις ἐν τῷ βίῳ καὶ νὰ καθιστᾷ αὐτὰς εὐαρέστους.

Οἱ τρόποι δὲν εἶναι τι ἄσκοπον καὶ ἀδιάφορον, ὡς ὑπολαμβάνουσι τινες· διότι συντελοῦσι πολὺ εἰς τὸ νὰ διευκολύνουσι πᾶσαν ὑπόθεσιν τοῦ βίου καὶ νὰ χορηγήσωσιν ἐμμέλειάν τινα εἰς τὰς κοινωνικὰς σχέσεις. «Καὶ αὐτὴ ἡ ἀρετὴ», λέγει ὁ ἐπίσκοπος Μίδλεττον, «συνοδευομένη ὑπὸ χυδαίων τρόπων, εἶναι προσβλητικὴ.»

Οἱ τρόποι ἔχουσι μεγίστην βαρύτητα ἐν τῇ γνώμῃ, ἣν σχηματίζομεν περὶ τῶν ἄλλων, ἐνίοτε δ' ἔχουσιν ἐπίδρασιν πλείονα ἄλλων οὐσιωδῶν προτερημάτων. Τρόποι χαρίεντες καὶ εὐγενεῖς συντελοῦσιν ἰσχυρῶς πρὸς ἐπιτυχίαν· διὸ καὶ πολλοὶ ἀποτυγχάνουσι μόνον καὶ μόνον τῆς

ἐλλείψεως τούτων ἕνεκα. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν πρώτων ἐντυπώσεων, αἵτινες γεννῶνται καλὰ ἢ κακαὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τῆς εὐπροσηγορίας καὶ εὐγενείας ἣν συναντήσῃ τις.

Ἡ ἀγροικία καὶ ἡ χυδαίότης κλείουσι τὰς θύρας καὶ τὰς καρδίας, ἀλλ' ἡ εὐμένεια καὶ ἡ εὐπρέπεια, τῶν καλῶν τρόπων οὐσαί γνώρισμα, ἀνοίγουσιν αὐτάς. Ἐχουσι τὴν κλεῖδα πασῶν τῶν θυρῶν καὶ χρησιμεύουσιν ὡς γέφυρα διαβάσεως εἰς τὴν καρδίαν.

Λέγεται ἐν γένει ὅτι «οἱ τρόποι κάμνουσι τὸν ἄνθρωπον»· ἀληθέστερον ὅμως εἶναι ὅτι «ὁ ἄνθρωπος κάμνει τοὺς τρόπους.» Δύναται τις νὰ εἶναι τραχὺς καὶ ἀγροίκος, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ἀγαθὴν καρδίαν καὶ καλὸν χαρακτῆρα· βεβαίως ὅμως θὰ καθίστατο ἔτι μᾶλλον ἀξιεραστότερος καὶ ἴσως ὠφελιμώτερος, ἐὰν ἐπεδείκνυε γλυκὺ ἦθος καὶ ἐκείνην τὴν γλυκύτητα τῶν τρόπων, ἥτις εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ἀληθινῆς εὐγενείας.

Ἡ κυρία Hutchinson, εἰς τὴν εὐγενῇ εἰκόνα, ἣν κατέλιπε τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, οὐ καὶ ἄλλοτε ἐμνημονεύσαμεν, εἰκονίζει διὰ τῶν ἐξῆς τὴν ἀνδρικήν ἐκείνου εὐπρέπειαν καὶ τὸ ἀξιεραστον ἦθος· «Δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ἂν ἐν αὐτῷ ἀληθὲς μεγαλεῖον ἢ ὑπερφηάνεια ἐνυπῆρχε· τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι οὐδέποτε κατεφρόνησεν ἄνθρωπον εἰς ταπεινὴν θέσιν εὐρισκόμενον, ἀλλ' οὐδ' ἐκολάκευσε τὸν ἐφ' ὑψηλοῦ καθήμενον. Ἀπέναντι τῶν πτωχῶν ἐφέρετο γλυκῶς καὶ συμπαθητικῶς, πολλὰς δὲ πολλὰς κατηνάλισκεν ὥρας σχολῆς, συνδιαλεγόμενος μεθ' ἀπλῶν στρατιωτῶν καὶ ταπεινῶν γεωργῶν. Ἐγνωρίζε δὲ νὰ μεταδίδῃ τόσον καλῶς τὴν οἰκειότητα, ὥστε εἰς ὅλους ἐκείνους τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους ἐνέπνεε σεβασμὸν μεμιγμένον μετὰ στοργῆς καὶ οὐδέποτε ἐπελανθάνοντο μετ' αὐτοῦ διατρίβοντες τὴν διαφοράν τῆς κοινωνικῆς θέσεως αὐτῶν καὶ ἐκείνου.

Οἱ τρόποι μέχρι τινὸς σημείου μαρτυροῦσι τὸν χαρακτῆρα τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι ἡ ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις τῆς ἐσωτερικῆς φύσεως. Δεικνύουσι τὴν φιλοκαλίαν αὐτῶν, τὰ αἰσθήματα, τὸ ἦθος, καὶ τὴν κοινωνίαν ἐν ἣ τὰς διατρίβας ποιοῦσι. Οἱ κατὰ συνθήκην τρόποι, οἱ ἐν χρήσει ἐν τῇ κοινωνίᾳ, δὲν ἀποδεικνύουσι μέγα τι· μόνον οἱ κατὰ φύσιν τρόποι, προῖον τῶν ἐν ἡμῖν ἠθικῶν δώρων τῶν παρ' ἡμῶν αὐτῶν καλλιεργηθέντων, ἔχουσι μεγίστην σημασίαν.

Ἡ ἐν τοῖς τρόποις χάρις ἐμπνέεται ὑπὸ τῶν αἰσθημάτων, αἵτινα εἶναι πηγὴ ἀπολαύσεων δι' ἄνθρωπον ἀνεπτυγμένης διανοίας. Ὡς πρὸς τὴν ἐποψὶν δὲ ταύτην τὰ αἰσθήματα ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀξίαν τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν προτερημάτων καὶ τῆς παιδείας. Ἀσχοῦσι δὲ πλείονα ἐπίδρασιν εἰς τὴν πορείαν τῶν ὁρέξεων καὶ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ φιλάνθρωπία εἶναι ἡ χρυσὴ κλεῖς, ἡ πᾶσαν καρδίαν ἀνοίγουσα. Δὲν διδάσκει μόνον τὸ καλῶς φέρεσθαι καὶ εὐ-

προσηγόρως, ἀλλὰ φωτίζει καὶ τὴν διάνοιν καὶ ἀποκαλύπτει τὰς γνώσεις. Θεωρητέα δὲ τοιαύτη οὐσα ὡς ἡ μεγίστη χάρις ἢ κληροδοτηθεῖσα τῇ ἀνθρωπότητι.

Οἱ τεχνητοὶ κανόνες τοῦ καλῶς φέρεσθαι οὐδὲν σημαίνουσιν· ὅ,τι ὀνομάζεται ἐτικέτα συνήθως εἶναι ἀπάνθισμα ἀγενείας καὶ ψεύδους. Συνίσταται πρὸ πάντων εἰς στάσεις καὶ εὐκόλως ἀναγνωρίζεται. Θεωρουμένη δὲ ὑπὸ τὴν καλὴν αὐτῆς ὄψιν εἶναι ἀντικατάστασις τῶν καλῶν τρόπων, συνήθως δὲ καὶ παραποίησης αὐτῶν.

Τὸ εὐπροσηγόρως καὶ προσηγῶς φέρεσθαι ἀποτελεῖ συνήθως τὴν βᾶσιν τῶν καλῶν τρόπων. Ὄρισαν δὲ τὴν εὐγένειαν ὡς τέχνην δεικνύουσαν δι' ἐξωτερικῶν σημείων τὸ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἐνδόμυχον σέβας. Δύναται τις ὅμως νὰ δεικνύεται ἐντελῶς εὐγενὴς πρὸς τινὰ ἄλλὰ νὰ μὴ ἔχῃ ὑπὲρ τούτου οὐδένα ἰδιόζοντα σεβασμὸν. Οἱ καλοὶ τρόποι καὶ ὑπὸ τὸν κρεῖττονα λόγον καὶ ὑπὸ τὸν ἥττονα εἶναι ἡ καλὴ διαγωγή. Εἰπὸν τινες ὅτι καλὸν σχῆμα εἶναι προτιμότερον καλῆς μορφῆς καὶ ὅτι καλὴ ἀγωγή ἔχει πλείονα ἀξίαν ὠραίου σχήματος· διότι ἡ τελευταία παρέχει ἡδονὴν ὑψηλοτέραν τῆς θέας ἀγαλμάτων καὶ εἰκόνων· εἶναι ἡ ὠραιότερα πασῶν τῶν τεχνῶν.

Ἡ ἀληθὲς εὐγένεια εἶναι τὸ προῖον τῆς εὐλιρινείας· πρέπει ν' ἀπορρέῃ ἐκ τῆς καρδίας, καὶ νὰ μὴ ἀφίη ἐντυπώσεις διαρκεῖς, διότι δὲν εἶναι ἀληθὲς ἡ εὐγένεια ἢ μὴ διεγείρουσα τὸ πρὸς τὴν ἀλήθειαν καθῆκον. Πρέπει ν' ἀφήνῃ τις νὰ καταφαίνεται ὁ κατὰ φύσιν χαρακτῆρ, ἐξαλείφον τὰς γωνίας αὐτοῦ καὶ ὅ,τι ἔχει τὸ τραχύ. Ἐλέχθη ὅτι ἡ εὐγένεια πρέπει νὰ ὁμοιάζῃ πρὸς τὸ ἀρίστον ὕδωρ, ὅπερ εἶναι τὸ διαυγές, τὸ ἀπλοῦν, τὸ μηδεμίαν ἔχον γεῦσιν. Ἐν τούτοις ἐνίοτε παρὰ τισιν ἀνδράσιν ἡ μεγαλόνοια καλύπτει πολλὰς ἐλλείψεις τῶν τρόπων, αἵτινες παραβλέπονται ὅταν εἰς αὐτοὺς ἐνυπάρχει ἰσχυρὰ καὶ πρωτότυπος προσωπικότης. Ἄν δὲν ὑπῆρχε δὲ αὐτὴ ἡ ἰδιάζουσα φυσικὴ χροιά εἰς ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων τῆς φυσικότητος καὶ προσωπικότητος, ὁ βίος ἦθελε στερεωθῇ πολὺ τοῦ διαφέροντος, τῆς ποικιλίας καὶ ἀνδρικῆς δυνάμεως τοῦ χαρακτῆρος, ἣν παριστᾷ.

Ὁ ἀληθὲς εὐγενὴς εἶναι καλοκἀγαθος. Αἰσθάνεται ἡδονὴν παρέχων τῷ πλησίον εὐτυχίαν καὶ ἀπέχων παντός, ὅπερ δύναται νὰ προσενήσῃ δυσἀρέσκειαν. Δὲν εἶναι ἀχαρίστος καὶ ἀναγνωρίζει προθύμως τὰς φιλικὰς ὑπηρεσίας. Ὁ πλοίαρχος Speke ἀπήντησε τὴν ἀρετὴν ταύτην εἰς ὑπατον βαθμὸν οὐσαν παρὰ τοῖς ἰθαγενέσι τοῦ Οὐγανδᾶ, παρὰ τὰς ὀχθὰς τῆς λίμνης Νυανζᾶ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ἀφρικῆς. «Ἐκεῖ, λέγει, ἡ ἀχαριστία, ἡ ἀπλῶς ἢ παραμέλησις τοῦ νὰ εὐχαριστήσῃ τις τινὰ διὰ πράξιν προσεγεχθεῖσαν, τιμωροῦνται διὰ ποινῆς.»

Ἡ ἀληθὲς εὐγένεια συνίσταται εἰς τὸν σε-

βασμὸν τῆς προσωπικότητος τοῦ πλησίον. Ὁ θέλων νὰ ἐκτιμᾶται παρὰ τῶν ἄλλων πρέπει ν' ἀποδίδῃ αὐτοῖς ἐκτίμησιν. Πρέπει νὰ σέβηται πως πάσας τὰς γνώμας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὅταν εἶναι ἐπὶ διάφοροι τῶν ἑαυτοῦ. Ὁ καλὸν τρόπον ἀνθρώπος εὐπροσηγόρως φέρεται ὅταν μεθ' ὑπομονῆς ἀκούῃ τὸν πρὸς αὐτὸν λαλοῦντα, καὶ συνήθως ἐλκύει τὴν συμπάθειαν αὐτοῦ. Δεικνύεται ἀνεκτικὸς, ὑπομονητικὸς καὶ ἀπέχει αὐστηρᾶς κρίσεως· διότι ὁσάκις αὐστηρῶς κρίνωμεν τοὺς ἄλλους προκαλοῦμεν καὶ τούτων τὴν αὐσ' ἡρὰν περὶ ἡμῶν κρίσιν.

Ὁ ἀγενὴς ἄνθρωπος καὶ ἀκριτος συνήθως ἀγαπᾷ κάλλιον τὰ θυσίαση τὸν φίλον του παρὰ μίαν εὐνολογίαν. Εἶναι δ' ὄντως μωρία νὰ ἐκτεθῇ τις εἰς τὸ μῖσος τοῦ ἄλλου δι' ἀπόλαυσιν μιᾶς στιγμῆς. Ὁ Βρουνέλ ὁ μηχανικὸς, εἰς τῶν εὐγενεστέρων ἀνδρῶν, ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ, ὅτι ἡ κακεντρέχεια καὶ ἡ κακοβουλία εἶναι ἐκ τῶν δαπανηρότερων ἀπολαύσεων τοῦ κόσμου· καὶ ὁ διδάκτωρ Τζόνσον εἶπεν ἡμέραν τινά· «Δὲν εἶναι συγκεχωρημένη ἡ κακοβουλία οὔτε εἰς τὰς πράξεις, οὔτε εἰς τοὺς λόγους. Τὸ νὰ ὑβρίσῃς τινά, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ τὸν ρίψῃς κατὰ γῆς.»

Ὁ εὐγενὴς καὶ γοῦντρεχὴς οὐδέποτε διατείνεται ὅτι εἶναι σοφώτερος καὶ πλουσιώτερος τοῦ πλησίον. Δὲν καυχᾶται ἐπὶ τῇ θέσει αὐτοῦ, τῇ γεννήσει, τῇ πατρίδι καὶ δὲν καταφρονεῖ τοὺς μὴ τυγχόντας νὰ ἔχωσι τὰ αὐτὰ προσόντα. Δὲν ἐνδείκνυται τὰ προτερήματά του ἢ τὸ ἐπάγγελμά του καὶ δὲν ὁμιλεῖ περὶ ἑαυτοῦ ὅταν ἀνοίγῃ τὸ στόμα του. Τοῦναντίον εἰς τε τὰς πράξεις καὶ τοὺς λόγους εἶναι μέτριος, ἀνευ ἀξιώσεων, ἀνευ ἀλαζονείας, δεικνύων τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ χαρακτῆρα δι' ἔργων μᾶλλον παρὰ διὰ λόγων.

Ἡ ἑλλειψὶς σεβασμοῦ πρὸς τὰ αἰσθήματα τῶν ἄλλων ἔχει πηγὴν τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ ἐκδηλοῦται διὰ τρόπων τραχέων καὶ μισητῶν.

Τῇ ἀληθείᾳ δύναται τις εἰπεῖν ὅτι εἰς τὴν διαρκῆ θυσίαν ἑαυτοῦ ἐν ταῖς σχέσεσι τοῦ συνήθους βίου συνίσταται ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ καλῶς καὶ τοῦ κακῶς ἀνατετραμμένου ἀνθρώπου.

ἐν τῇ κοινωσίᾳ μὴ θέλων νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς ἑαυτὸν οὐδεμίαν στενωπὴν καθίσταται ἀνυπόφορος. Οὐδεὶς εὐχαριστεῖται νὰ βλέπῃ τοιοῦτον ἄνθρωπον, ἀποβαίνει πηγὴ ἀνίας εἰς τοὺς περὶ αὐτόν. Πολλοί, ἐλλείψεως χαλινοῦ ἕνεκα, διέρχονται τὸν βίον ἀγωνιζόμενοι κατὰ προσκομμάτων, ἅτινα αὐτοὶ ἐπλάσαν, καὶ καθιστῶσι πᾶσαν ἐπιτυχίαν ἀδύνατον ὡς ἐκ τοῦ δυστρόπου καὶ ἀγροίκου αὐτῶν χαρακτῆρος, ἐνῶ ἄλλοι, κεκτημένοι ὀλιγώτερα προτερήματα, πορεύονται καὶ ἐπιτυγχάνουσι διὰ τῆς ὑπομονῆς, τῆς ἐμαλότητος τοῦ ἥθους καὶ τῆς ἐγκρατείας.

Πρὸς ἐπιτυχίαν ἐν τῷ κόσμῳ λέγουσιν ὅτι συντελοῦσιν εἴτε ὁ χαρακτήρ, εἴτε τὰ προτερήματα ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, βέβαιον

εἶναι ὅτι ἡ ἐπιτυχία ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τῆς ἰδιοσυγκρασίας, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐκ τῆς ψυχικῆς φαιδρότητος, ἐκ τῆς προσηνείας, τῆς στοργῆς καὶ τῆς προθυμίας. Αἱ ἀρεταὶ αὗται εἶναι τὸ νόμισμα τὸ κυκλοφοροῦν τῶν κοινωνικῶν σχέσεων.

Διὰ πολλῶν τρόπων μὴ εὐγενῶν δεικνύεται ἡ ἑλλειψὶς τοῦ ὀφειλομένου πρὸς τὸν πλησίον σεβασμοῦ, ἐν οἷς τὸ ἀτημέλητον τῆς ἐνδυμασίας, ἡ ἑλλειψὶς καθαριότητος περὶ τὴν περιβολὴν ἢ ἑξῆς προξενούσαι βδελυγμίαν. Ἀνθρώπος ἀκάθαρτος καὶ ἀκατάστατος, πλὴν τοῦ ὅτι καθίσταται φυσικῶς ἀπεχθὴς, ἐμπνέει εἰς τοὺς ἄλλους μῖσος, καθιστάμενος οὕτω χυδαῖος καὶ ἀγενὴς ὑπὸ ἐτέραν μορφήν.

Ὁ Δαβὶδ Ἀνσιλῶν, ἱεροκῆρυξ, εἰς τῶν τὰ μάλιστα δεινῶν, ὁ ὁποῖος ἐσπούδαζε καὶ συνέθετε τοὺς λόγους μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ ὅτι «μικρὸν ἐδείκνυε τις σεβασμὸν πρὸς τὸ δημόσιον, ὅταν δὲν ἐλάμβανε φροντίδα νὰ παρασκευασθῇ καλῶς περὶ πᾶν ἔργον, καὶ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἤθελε παρουσιάσθῃ εἰς πανήγυριν φέρων ἐπὶ κεφαλῇ τὸν νυκτερινὸν σκούφον καὶ ἐνδεδυμένος κοιτωνίτην γιτῶνα, ἐπραττε πρᾶξιν μαρτυροῦσαν ἐντελῆ ἑλλειψὶν εὐγενείας.»

Οἱ τρόποι εἶναι τέλειοι ὅταν εἶναι ἀφελεῖς, ὅταν οὐδενὸς ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν ἀλλ' εἶναι ἀπλοῖ καὶ φυσικοὶ. Τὸ ἐπιτετηδευμένον καὶ τεχνικὸν εἶναι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἐλευθερίαν στάσιν καὶ φιλοπροσέγγιστον. Ὁ Ροσπουκὼλδ εἶπεν ὅτι «οὐδὲν κωλύει ἡμᾶς νὰ φερώμεθα κατὰ φύσιν, ὅσον ἡ ἐπιθυμία νὰ φανῶμεν τοιοῦτοι.» Ἰδοὺ δὲ ταῦτα γράφοντες ὅτι ἐπανερχόμεθα αὐθις εἰς τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀπλότητα περὶ ὧν ὁμιλήσαμεν, αἵτινες ἐπιδεικνύονται διὰ τῆς χάριτος, τῆς φιλοφροσύνης, τῆς εὐμενείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὰ αἰσθήματα τοῦ πλησίον. Ὁ εἰλικρινὴς καὶ ἀπλοῦς ἄνθρωπος καθιστᾷ πάντας τοὺς περὶ αὐτὸν ἀφελεῖς, οὓς θερμαίνει καὶ ἀνυψοῖ μόνον ἡ παρουσία του, οὕτω δὲ οἱ τρόποι, ὡς καὶ ὁ χαρακτήρ δύνανται ν' ἀποβῶσιν ἀληθῆς κινητικὴ δύναμις.

«Ἡ συμπάθεια καὶ ὁ θαυμασμὸς, τὸν ὁποῖον ἐνέσπειρεν ἡ γενναία φύσις καὶ ἀξίεραστος τοῦ σὺ Σύνδνεϋ Σμιθ εἰς πάντας τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτὴν πτωχοὺς ἢ πλουσίους, λέγει ὁ Kingsley, προήργετο ἐκ τοῦ ὅτι πλουσίους καὶ πτωχοὺς, τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ὑπερέτας καὶ πάντας τοὺς εὐγενεῖς οὓς ἐξένιζε μετεχειρίζετο μετὰ τῆς αὐτῆς συμπεριφορᾶς καὶ τοῦ αὐτοῦ σεβασμοῦ· ἤτο μεθ' ὧν συμπαθῆς καὶ εὐθυμίας καὶ πανταχοῦ ὅπου ἐπορεύετο ἄφινεν εὐλογίας καὶ ἐλάμβανε.»

Λέγουσιν ὅτι οἱ καλοὶ τρόποι εἶναι τὸ διακριτικὸν σημεῖον τῶν εὐγενῶς καὶ καλῶς ἀνατετραμμένων ἀνθρώπων, καθὼς καὶ τῶν βιούντων ἐν ταῖς ἀνω μᾶλλον ἢ ἐν ταῖς κάτω τάξεσι τῆς κοινωνίας. Ὡς πρὸς τοὺς πρώτους, τοῦτο

εἶναι ἀληθὲς μέχρι τινὸς βαθμοῦ, διότι διήλθον τὰς ἀρχὰς τοῦ βίου των ἐν μέσῳ περιστάσεων πρὸς τοῦτο εὐνοϊκῶν. Δὲν ὑπάρχει ὅμως λόγος νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι αἱ πτωχαὶ τάξεις δὲν ποιοῦσι χρῆσιν πρὸς ἀλλήλας καλῶν τρόπων· μάλιστα παρ' αὐταῖς παρατηρεῖται πλοῦτος καλῶν τρόπων καὶ εὐγενῶν ἐκφράσεων.

Οἱ χειρῶνακτες καὶ πρὸς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους φυλάττουσι σέβας, ὡς καὶ οἱ διὰ τῆς διαγωγῆς των ἐκ τοῦ πλούτου των ἐπιζῶντες, πρὸς τοὺς ὁμοίους των, ἢ ἄλλως λεκτέον διὰ τῶν τρόπων των δεικνύουσι τὸ ἀμειβοῦν σέβας. Πολλὰκις ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν ἡσθάνθησαν τὴν ἐνδόμυχον εὐχαρίστησιν ἀγαθοεργῶν πράξεως εἴτε ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, εἴτε ἐν τῇ οἴκῳ, εἴτε ἐν τῇ οἴκῳ. Ὁ εὐγενὴς ἐργάτης ἐξασκεῖ μερίζονα ἐπιδρασιν ἐπὶ τῶν περὶ αὐτόν, καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν προσελκύει εἰς μίμησιν τοῦ τακτικοῦ αὐτοῦ βίου, τῆς διαγωγῆς, τῆς εὐγενείας καὶ τῆς ἀγαθότητος. Οὕτως ὁ Βενιαμὶν Φραγκλῖνος, ὢν ἐργάτης, ἀνεμόρφωτος, λέγουσι, τὰς ἑξῆς ὁλοκλήρου ἐργαστασίῳ.

Δύναται τις νὰ ἔχῃ ὀλίγα χρήματα εἰς τὸ βαλάντιον καὶ ὅμως νὰ εἶναι εὐγενὴς. Ἡ καλὴ συμπεριφορὰ δὲν ἔχει χρηματικὴν ἀξίαν· εἶναι μάλιστα ἡ εὐθυνότερα πασῶν τῶν εὐχαριστήσεων τοῦ ἀνθρώπου· εἶναι τὸ μικρότερον τῶν προτερημάτων, καὶ ὅμως εἶναι τόσον ὠφέλιμον καὶ τόσον εὐάρεστον, ὥστε εἶναι ἄξιον νὰ καταταγῇ εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπιστημῶν.

Ἐκαστον ἔθνος ἔχει πάντοτε νὰ μάθῃ τι ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἔθνη· ὅτι δὲ ἡ ἐργατικὴ τάξις τῶν Ἀγγλῶν ἔχει νὰ μάθῃ παρὰ τῶν ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Εὐρώπῃ γειτόνων εἶναι ἡ περὶ τοὺς τρόπους εὐγένεια αὐτῶν. Οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Γερμανοὶ ἔχουσι τρόπους μελιχίους καὶ φιλόφρονας· ἔχουσι δὲ τὰ προτερήματα ταῦτα καὶ αὐταὶ αἱ κατώτεραι παρ' αὐτοῖς τάξεις. Παρ' αὐτοῖς ὁ ἐργάτης συναντῶν συνεργάτην του ἐξάγει τὸν πλὸν του καὶ χαίρεται φιλικῶς· δὲν ὑπάρχει τι τὸ ταπεινωτικὸν εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην, ἀλλὰ μᾶλλον τι χάριεν καὶ ἀξιοπρεπές. Ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης ἡ ἐργατικὴ τάξις εὐρίσκειται εἰς καλλιτέραν θέσιν ἢ παρ' ἡμῖν τοῖς Ἀγγλοῖς, διότι ὑποφέρει εὐθύμως τὴν πενίαν τῆς· καὶ τοι δ' ἐκεῖ τὰ ἡμερομίσθια εἶναι μικρότερα, δὲν περιπίπτουσιν οἱ ἐργάται εἰς τόσον μεγάλην ἐνδειαν, οὐδὲ πνίγουσι τὰς θλίψεις των εἰς τὸ οἰνόπνευμα. Ἐπιζητοῦσι τιῦναντίον ἐκ τοῦ βίου τὸ καλλίτερον μέρος καὶ προσπαθοῦσι ν' ἀπολαύσωσιν αὐτὸ καὶ ἐν μέσῳ αὐτῆς τῆς ἐνδείας.

Ἡ φιλοκαλία ἀποφέρει ἀληθῆ οἰκονομίαν. Δύναται εὐκόλως νὰ συνδεθῇ καὶ μετὰ τοῦ εὐτελεστάτου εἰσοδήματος τοῦ ἀτόμου, καὶ νὰ ἡδύνη τὸν κόπον καθὼς καὶ τὴν ἀνάπαυσιν. Τὴν

1. Ὁ Σμάιλες, ὁ συγγραφεὺς τοῦ περὶ Χαρακτῆρος συγγράμματος, εἶναι Ἀγγλος. Σ. Μ.

ἐκ τῆς φιλοκαλίας εὐχαρίστησιν ἀπολαμβάνει τις περισσοτέραν ὅταν συνδῇ αὐτὴν μετὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος. Ἡ φιλοκαλία ἀνυψοῖ τὴν πενίαν. Δεικνύεται δὲ ἐν τῇ διαχειρίσει τοῦ οἴκου καὶ δίδει λάμψιν καὶ χάριν εἰς τὴν ταπεινότεραν κατοικίαν. Γεννᾷ τοὺς καλοὺς τρόπους καὶ τὴν σωφροσύνην καὶ δημιουργεῖ περὶ τὸ ἄτομον ἀτμοσφαῖραν, ἐν ᾗ ἀρέσκειται νὰ ζῇ. Οὕτω δὲ ἡ φιλοκαλία ἡνωμένη μετὰ τοῦ συμπαθητικοῦ ἥθους καὶ τῆς ἀγχινοίας ἀνυψοῖ καὶ κοσμεῖ τὴν ἀφανέστεραν ὑπαρξιν.

Τὸ πρῶτον καὶ τὸ ἄριστον σχολεῖον τῶν καλῶν τρόπων εἶναι πάντοτε, ὡς καὶ τοῦ χαρακτῆρος, ἡ οἰκογένεια, ἐν ᾗ ἡ γυνὴ χρησιμεύει ὡς διδάσκαλος. Οὐχ ἥττον καὶ τούτου ἐὰν στερεῖται τις ὡς ἀνέκων εἰς ἀγροίκον οἰκογένειαν δύναται θέλων αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν νὰ καλλιεργήσῃ τοὺς τρόπους του καὶ τὸν νοῦν του, νὰ μάθῃ νὰ φέρεται καλῶς πρὸς πάντας. Πολλοὶ ἄνθρωποι ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς ἀλαμπεῖς ἀδάμαντας· λείπει παρ' αὐτῶν ἡ λάμψις, ἥτις ἀποκτᾶται διὰ τῆς προστριβῆς καὶ συγχρωτίσεως μετ' ἀνθρώπων καλλιτέρας ἀγωγῆς.

Ἡ ἐκ τῶν τρόπων ἐπιτυχία ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπικαίρου αὐτῶν χρήσεως· ἐπειδὴ δὲ πρὸς τοῦτο ἐπιτυγχάνουσι πλείοτερον αἱ γυναῖκες, αὐταὶ δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς οἱ καλλίτεροι διδάσκαλοι. Γνωρίζουσι καλλίον τῶν ἀνδρῶν νὰ προσποιῶνται καὶ εἶναι φύσει χαριέστεραι καὶ φιλοφρονέστεραι. Ἐχουσι φυσικὴν ζωηρότητα, ὅμμα παρατηρητικόν, καὶ εἶναι ἐπιδειξιώτεραι καὶ ἐπιτηδειώτεραι. Ὡς ἐκ τῶν ἀπειρῶν λεπτομερειῶν, ἃς παρέχει ὁ κοινωνικὸς βίος, φυσικῶς αἱ γυναῖκες ἀποκτῶσι νοῦν καὶ ἱκανότητα. Διὰ τοῦτο ἡ μετὰ γυναικῶν ἀξιεράστων καὶ νοημόνων ἀναστροφή τῶν ἀνδρῶν διδάσκει εἰς τοὺς τὴν καλλιτέραν ἀγωγὴν.

Ἡ διάγνωσις ἡ ταχεῖα τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων καὶ ἡ ἐπικαίρος χρῆσις αὐτῶν εἶναι τι ἐμφυτον· ὁ κάτοχος τοῦ προτερήματος τούτου ὑπερνικᾷ τὰς δυσκολίας κάλλιον τοῦ ἑχοντος ἄλλα προτερήματα ἢ ἐπιστήμην.

Τὸ κράτος τῶν καλῶν τρόπων εἶναι τηλικούτον, ὥστε ὁ Wilkes, ἀνὴρ ἐκ τῶν δυσειδεστάτων τὴν μορφήν, ἐσυνείθιζε νὰ λέγῃ, ὅτι διὰ νὰ κερδίσῃ τὴν εὐνοίαν καὶ τὰς χάριτας ὥραιας γυναικὸς τρεῖς μόνον ἡμέραι διεχώριζον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὡραιότερου ἀνδρός τῆς Ἀγγλίας.

Ὁ ὕπαινυγος οὗτος διδάσκει ἡμᾶς ὅτι δὲν πρέπει νὰ δίδωμεν καὶ πολλὴν σπουδαιότητα εἰς τοὺς τρόπους, διότι οὗτοι δὲν ἀποδεικνύουσι πάντοτε καὶ τὸν ἄριστον χαρακτήρα. Ὁ ἀνὴρ ὁ πολὺ ἔχων τὸ ἐπαγωγὸν εἰς τοὺς τρόπους ἔσως πρωταγωνιστεῖ, ὡς ὁ Wilkes, ἐπὶ ἀνηθίων πράξεων. Οἱ τρόποι καθὼς καὶ τὰ ἄλλα προτερήματα ἀρέσκουσι καὶ εὐχαριστοῦσι τὸν

δφθαλμόν, πολλάκις ὅμως εἶναι μεταμφοίσεις κακοῦ χαρακτήρος. Εἶναι μόνον σημεῖον ἐξωτερικὸν καλῆς ἀνατροφῆς, συνήθως δὲ παρίσταται καὶ ὑπὸ μορφῇ παρὰ φύσιν. Δύναται τις νὰ ἔχη καλὸν τὸ παράστημα καὶ ὅμως ἡ ψυχὴ αὐτοῦ νὰ εἶναι κατὰ βάρους διεφθαρμένη, τότε δὲ οἱ ἐπιτετηδευμένοι τρόποι τοῦ συνίστανται εἰς φράσεις καλλιπεῖς καὶ εἰς στάσεις σώματος χαριέσσας.

Ἀφ' ἐτέρου ὅμως πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἄνδρες μεγίστας κεκτημένοι ἀρετὰς καὶ γενναϊότατοι ἦσαν ἐστερημένοι ἐντελῶς τρόπων χαριέντων καὶ εὐπροσηγόρων· οἱ ἄνδρες οὗτοι ὁμοιάζον πρὸς καρπὸν οὐτινος ὁ σκληρὸς φλοιὸς περιβάλλει ἡδίστην τροφήν· ὁ τραχὺς ἄνθρωπος φαίνεται ἀγενής, καὶ ὅμως δύναται νὰ εἶναι γλυκὺς, ἔντιμος καὶ ἀγαθός.

Ὁ Κνωξ καὶ ὁ Λουθῆρος δὲν διεκρίνοντο ἐπὶ εὐπροσηγορίᾳ. Ἀνέλαβον ἔργον, ὅπερ ἀπῆται ἄνδρας σταθεροὺς καὶ ἀποφασιστικοὺς μάλλον ἢ καλῶς ἀνατετραμμένους. Ἐθεώρουν μάλιστα αὐτοὺς σκληροὺς καὶ βιαίους χαρακτήρους. «Καὶ ποῖος εἶσαι σύ,» ἔλεγεν ἡ Μαρία βασίλισσα τῆς Σκωτίας εἰς τὸν Κνωξ, «ὁ ὁποῖος τολμᾷ νὰ διδῇ μαθήματα εἰς τοὺς εὐγενεῖς καὶ εἰς τὴν ἡγεμονίδα τοῦ βασιλείου τούτου;» — Κυρία, ὑπέλαβεν ὁ Κνωξ, εἶμαι ὑπὸ καὶ γεννηθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ βασίλειον. Λέγουσιν ὅτι αὐτὴ ἡ τόλμη καὶ αὐτὴ ἡ τραχύτης προὐκάλεσαν πολλάκις τὰ δάκρυα τῆς βασιλίσσης Μαρίας· ὅταν δὲ ὁ ἀντιβασιλεὺς Μόρτον ἔμαθε τοῦτο εἶπε· «κάλλιον νὰ κλαίωσι γυναῖκες παρὰ ἄνδρες γενειοφόροι.»

Ἡμέραν τινὰ ὁ Κνωξ ἀναχωρῶν ἐκ τοῦ δωματίου τῆς βασιλίσσης ἤκουσεν ἕνα τῶν αὐλικῶν νὰ εἴπῃ· «Πῶς δὲν φοβεῖται!» Στραφεὶς δὲ ὁ Κνωξ πρὸς αὐτὸν εἶπε «καὶ διὰ τί νὰ φοβηθῶ τὸ ἀγαπητὸν πρόσωπον ἐνὸς εὐγενοῦς; Προσέβλεψα πολλάκις κατὰ πρόσωπον ἀνθρώπων ἐν ὁρῇ διατελοῦντας καὶ ἐν τούτοις δὲν κατελήφθην ὑπὸ παραλόγου τρόμου.» Ὅτε ὁ Κνωξ κατὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῶν κόπων ἐφέρετο εἰς τὸν τόπον τῆς αἰωνίας ἀναπαύσεως, ὁ ἀντιβασιλεὺς προσβλέψας εἰς τὸν ἡμιανικτὸν τάφον εἶπε τοὺς ἐξῆς λόγους, προξενήσαντας τότε ἐντύπωσιν διὰ τὴν ἐνεχομένην ἀλήθειαν καὶ τὸ ἐπίκαιρον· «Ἐνταῦθα κεῖται ἐκεῖνος ὅστις οὐδέποτε ἐφοβήθη ἄλλον ἄνθρωπον.»

Ὁ Λουθῆρος ἐπίσης ἐθεωρεῖτο ὑπὸ πολλῶν ὡς ἄνθρωπος βίαιος καὶ τραχὺς καὶ ὅμως ὁ σκληρὸς αὐτοῦ φλοιὸς ἐκρυπτε καρδίαν θερμὴν καὶ ἐν τῇ ἰδιωτικῇ αὐτοῦ βίῃ ἦτο γλυκὺς καὶ συμπαιδικός.

Ὁ Σαμουὴλ Τζόνσον ἦτο ὡσαύτως ἀπότομος καὶ μεμφίμιμος, διότι ἀντετράφη ἐν σκληρᾷ σχολῇ, τῇ τῆς πενίας, ἐν ἣ διήλθε τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ βίου καὶ δι' ἧς ἤλθεν εἰς συνάφειαν μετὰ περιδόξων ἀνθρώπων. Ἐπλανήθη εἰς τὰς ὁδοὺς μετὰ τοῦ Σαβᾶξ ἐπὶ ὁλοκλήρους νύκτας, διότι ἀμφοτέρω ἐστεροῦντο χρημάτων ὅπως εὖρωσι κλίνην.

Ὅτε δὲ τὸ ἀκατάβλητον αὐτοῦ θάρρος καὶ ἡ ἐπιδεξιότης ἀπέδωκαν αὐτῷ θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἔφερεν ἔτι τὰ ἔγνη τῶν πρώτων θλίψεων καὶ τῶν ἀγώνων. Ἦτο φύσει ἰσχυρὸς καὶ ῥωμαλέος, καὶ τὰ παθήματα κατέστησαν αὐτὸν ἀδυσώπητον. Ἡμέραν τινὰ ἐρωτηθεὶς διὰ τί δὲν προσεκαλεῖτο νὰ γευματίῃ τὸσον συχνὰ ὅσον ὁ Γκαρρὶκ, εἶπεν ὅτι «οἱ μεγάλοι Κύριοι καὶ αἱ Κυρίαι δὲν ἀγαπῶσι ν' ἀποστομῶνται.» Ὁ δὲ Τζόνσον ἦτο γνωστὸς ὡς δυνάμενος νὰ κλείῃ τὸ στόμα τῶν ἄλλων, ἐνῷ αὐτὸς ἤξιζε τὸν κόπον ν' ἀκούεται.

Οἱ σύντροφοι τοῦ Τζόνσον ὠνόμαζον αὐτὸν *ursa major*, μεγάλην ἀρκτον. Ἐν τούτοις, ὡς λέγει ὁ Γολσμίθ, δὲν ὑπῆρξεν ἄνθρωπος ἔχων τραφερωτέραν ἐκείνου καρδίαν· οὐδὲν εἶχε τῆς ἀρκτου πλὴν τοῦ δέρματος. Οἱ τρόποι τοῦ Τζόνσον κατεδείχθησαν ἡμέραν τινὰ ὅτε ἐν τινι τῶν κυρίων ὁδῶν τοῦ Λονδίνου ἐδοθήθη κυρίαν τινὰ νὰ διέλθῃ τὴν ὁδὸν, δοὺς αὐτῇ τὸν βραχίονα, ἀλλὰ μὴ παρατηρήσας ὅτι ἐκείνη διετέλει ἐν καταστάσει μέθης· τοῦτο ὅμως δὲν κατεβίβαζε τὴν ἀξίαν τῆς πράξεως. Ὅποια δὲ διαφορά μετὰ τῆς διαγωγῆς ταύτης καὶ τοῦ βιβλιοπώλου εἰς ὃν ἀπηυθύνθη ὁ Τζόνσον ζητῶν θέσιν, ὁ ὁποῖος ἀτενίσας εἰς τὸ ἀθλητικὸν σῶμα τοῦ καὶ ἀκαλλιέργητον, εἶπεν ὅτι θὰ ἔκαμνε καλλίτερον «ν' ἀγοράσῃ μία γαμαλίκα διὰ νὰ κουβαλῇ σεντούκι.» Ἡ ἀπάντησις αὕτη, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἐλέχθη ὑπὸ προτεράν φράσιν, ἦτο ἐντελῶς κτηνώδης.

Ὁ τρόπος τοῦ νὰ μεταχειρίζεται τις σοφιστεῖαν καὶ πάντοτε ν' ἀντιλέγῃ καὶ νὰ συζητῇ περὶ παντὸς προξενεῖ ἐντύπωσιν ψυχρὰν καὶ ἐπιφέρει ἀποστροφὴν· οὐχ ἦττον καὶ τὸ ἐναντίον, νὰ ἐπιδοκιμάζῃ τὰ πάντα, νὰ συμπαθῇ πρὸς πάντα καὶ νὰ συμμετάσχῃ τῶν συγκινήσεων εἶναι τι ἀνδρῆς, ἀναξιοπρεπὲς καὶ μὴ ἔντιμον. «Εἶναι δύσκολον, λέγει ὁ Ριχάρδος Σερῶ, νὰ μείνῃ τις ἐν δικαίῳ μέτρῳ μετὰ τῶν τρόπων ἀποτόμου καὶ ὁμαλοῦ, μετὰ τῶν δικαίων ἐπαίνων καὶ τῆς τυφλῆς κολακείας· καὶ ὅμως εἶναι εὐκολώτατον ἢ ὅσον νομίζεται· ἡ φαιδρότης, ἡ εὐπροσηγορία, ἡ ἀπλότης εἶναι τὰ μόνα ἀπαιτούμενα ἵνα πράξῃ τις τὸ καλόν, ὅπως ὀφείλει νὰ τὸ πράξῃ.»

Πολλοὶ ἄνθρωποι φαίνονται ἀγροῖκοι οὐχὶ διότι εἶναι πραγματικῶς, ἀλλὰ διότι εἶναι ἀδέξιοι. Οὕτως ὅταν ὁ Γίββων ἐδημοσίευσεν τὸν δεύτερον καὶ τρίτον τόμον τῆς ἱστορίας του *Περὶ τῆς παρακμῆς καὶ πτώσεως τῶν Ῥωμαίων*, ὁ Δουξ Κουμπερλάνδ συναντήσας αὐτὸν καθ' ὃν εἶπε τὰ ἐξῆς· «Πῶς ἔχετε, κύριε Γίββων; Βλέπω ὅτι εἰσθε πάντοτε ὁ αὐτός· ἀδιακόπως μουντζουρώετε, σκαλίζετε, πασαλείφετε τὰ χαρτιά.» Ὁ Δουξ εἶχε βεβαίως σκοπὸν νὰ συγχάρῃ τὸν συγγραφέα, ἀλλ' ἔστρεψε τὴν φράσιν εἰς τρόπον τραχὺν καὶ σχεδὸν κακοήθην.

Ἰπάρχουσιν ὡσαύτως ἄλλοι, οἵτινες φαίνονται ψυχροὶ, ἐπιφυλακτικοὶ καὶ ὑπερφάνοι, καὶ ὅμως οὐδὲν τούτων ἔχουσιν, εἶναι δειλοί. Ἡ δειλία δ' εἶναι εἰς τῶν διακριτικῶν χαρακτήρων τῆς τευτονικῆς φυλῆς. ὠνόμασαν αὐτὴν «ἀγγλικὴν μαρίαν.» Ὁ Ἀγγλος ἐν γένει περιηγούμενος εἶναι δύσκαμptos, ἀδέξιος, μικρὰν ἐπίδειξιν προξενῶν εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ ὀλίγον ἐλκύνων τὴν συμπάθειαν. Καὶ τοι δὲ προσπαθεῖ νὰ ἐπιδείξῃ εἰδός τι τρόπων ἢ δειλία τοῦ εἶναι παρούσα καὶ δὲν δύναται ἐντελῶς ν' ἀποκρύψῃ αὐτήν. Οἱ Γάλλοι δὲ ὡς φύσει χαρίεντες καὶ οὐσιωδῶς κοινωνικοὶ δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσωσι τοιοῦτον χαρακτήρα, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀγγλος εἶναι ἀδιαλείπτως τὸ ἀντικείμενον τῶν σκωμμάτων καὶ τῶν κωμικωτέρων γελοιογραφιῶν αὐτῶν.

Ὁ μέγας Ἰσαὰκ Νεύτων ἦτο ὁ δειλότερος ἀνὴρ τῶν συγχρόνων του. Ἐπῆρει μυστικὰς ἐπὶ μακρὸν χρόνον πολλὰς ἀνακαλύψεις του, ἐκ φόβου μὴ ἡ φήμη αὐτοῦ ἐπεκταθῇ· παρήγγειλε νὰ δημοσιεύσωσιν ἀνακαλύψεις του ἄλλας μαθηματικὰς ἀνωνύμως ἵνα μὴ γίνῃ γνωστὸν τὸ ὄνομα τοῦ καὶ αὐξήσῃ τὰς σχέσεις του. Τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ Σαίξπηρος, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς δημοσιεύσεως τῶν τραγωδιῶν του καὶ ἐκ τῆς χρονολογίας αὐτῶν. Τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ Βύρων.

Ἡ δειλία ὅμως ὑπὸ ἐτέραν ἐποψιν ἐξεταζομένη δὲν εἶναι ἐλάττωμα, ἀλλὰ στοιχεῖον ἀρετῆς. Οἱ δειλοὶ δὲν εἶναι χαρίεντες οὔτε ἐπιδεικτικοί, διότι εἶναι ἐν γένει ἀκοινωνῆτοι, δὲν ἔχουσι κομψότητα τρόπων, ἥτις ἀποκτᾶται διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ἀνατροφῆς ἐν τῷ κόσμῳ, εἶναι δειλοὶ πρὸς τε τοὺς ξένους καὶ τοὺς οἰκείους, κρύπτουσι τὰ αἰσθήματα αὐτῶν· καὶ ὅμως τὰ αἰσθήματα αὐτῶν μὴ ἐπιδεικνύμενα εἶναι θερμὰ καὶ ἀγνά.

Τοὺς Ἀγγλους διακρίνει τῶν λοιπῶν φυλῶν καὶ ἕτερος χαρακτήρ, ὁ βαθὺς σεβασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη, ἣν ἔχουσι πρὸς τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν. Δώσατε τῷ Ἀγγλῷ οἶκον καὶ ἀδιαφορεῖ πρὸς πᾶν ἄλλο ἐν τῷ κόσμῳ. Ὅπως εὖρη γωνίαν τινὰ, ἣν νὰ δύναται ν' ἀποκαλέσῃ ἰδικήν του, διέρχεται τὰς θαλάσσας καὶ πορεύεται ὅπως πηξῇ τὴν σκηνὴν του ἐν μέσῳ κοιλάδος, ἢ παρθενικοῦ δάσους. Ἡ μοναξία τῆς ἐρημίας δὲν ἐκφοβίζει αὐτὸν, ἀρκεῖ νὰ ἔχῃ τὴν κοινωνίαν τῆς γυναικὸς τοῦ καὶ τῶν τέκνων του. Ἰδοὺ δὲ διὰ τί οἱ λαοὶ οἱ γερμανικῆς καταγωγῆς, ἐξ ὧν ἐξήλθον οἱ Ἀγγλοι, εἶναι οἱ καλλίτεροι ἀποικιστὰι καὶ διασπείρονται τάχιστα εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆνους σφαίρας.

Οἱ Γάλλοι δὲν κατώρθωσαν οὐδεμίαν πρόοδον ὡς πρὸς τὸν ἐποικισμόν, τῆς μεγάλης αὐτῶν τάσεως ἕνεκα πρὸς τὸν κοινωνικὸν βίον, ὅπερ εἶναι τὸ μυστήριον τῶν θελημάτων τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ, καὶ διότι δὲν δύνανται νὰ λησμονήσωσιν ὅτι εἶναι Γάλλοι.

Οἱ Ἀγγλοι δὲν εἶναι καλλιτέχναι, διότι, ὡς εἶπομεν, δὲν εἶναι κοινωνικοί. Εἶναι καλοὶ ἀποικοὶ, καλοὶ ναυτικοί, καλοὶ βιομήχανοι, ἀλλὰ δὲν διαλάμπουσιν ὡς αἰοῖδοι, ὡς χορευταί, ὡς ὑποκριταί, ὡς καλλιτέχναι οὔτε ὡς ῥάπται τοῦ συρμοῦ· δὲν γνωρίζουσιν οὔτε καλῶς νὰ ἐνδυθῶσιν, οὔτε καλῶς νὰ παρασταθῶσιν, οὔτε καλῶς νὰ ὁμιλήσωσιν, οὔτε καλῶς νὰ γράψωσι. Στεροῦνται ὕψους καὶ κομψότητος. Ὅ, τι πράττουσιν εἶναι καλῶς κατεσκευασμένον, ἀλλ' ἀνευχάριτος.

Ὅπως διορθωθῇ ἡ ἑλλειψὶς αὕτη τῆς χάριτος καὶ τῆς περὶ τὰς τέχνας φιλοκαλίας παρὰ τῷ ἀγγλικῷ λαῷ ἱδρύσαν σχολὴν ἵνα διαδώσωσι πλείοτερον τὸ πρὸς τὰς καλὰς τέχνας αἶσθημα. Τὸ ὥραϊον σήμερον διδάσκεται καὶ κηρύσσεται ὑπὸ τινῶν ὡς θρησκεία θεωρούμενον. «Τὸ ὥραϊον εἶναι τὸ ἀγαθόν. Τὸ ὥραϊον εἶναι τὸ ἀληθές. Τὸ ὥραϊον εἶναι ὁ ἡγεμὼν τῆς ἀγαθοεργίας.» Τοιαῦται γινώμαι καθ' ἑκάστην κηρύσσονται. Πιστεύουσιν ὅτι διὰ τῆς σπουδῆς τῶν τεχνῶν ὁ ἀναπτύξῃ τὴν φιλοκαλίαν ἐνὸς λαοῦ, ὅτι διὰ τῆς παρατηρήσεως ὥραϊων πραγμάτων θὰ ἐξαγνίσωσι τὴν φύσιν του, καὶ ὅτι ἀποσπῶντες αὐτὸν ἐκ τῶν ὑλικῶν ἡδονῶν θὰ ἐξευγενίσωσι καὶ ὁ ἀνυψώσωσι τὸν χαρακτήρα του.

Ἐν τούτοις καίτοι παρομοία ἀνατροφή ἐθεωρήθη ἀναγκαία εἰς τὸ νὰ βελτιώσῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ μεγαλύνῃ, δὲν πρέπει τις ἐκ ταύτης ν' ἀναμένῃ πολλὰ πράγματα. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἡ χάρις ἐξημερώνει καὶ κοσμεῖ τὸν βίον καὶ εἶναι ἀξία νὰ καλλιέργηται. Ἡ μουσικὴ, ἡ ζωγραφικὴ, ὁ χορὸς, πᾶσαι αἱ τέχναι εἶναι πηγαὶ ἡδονῆς καὶ ἂν δὲν εἶναι ἀκριβῶς σαρκικαί, θέλγουσιν οὐχ ἦττον τὰς αἰσθήσεις, ἀλλ' οὐδὲν πλείοτερον. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς φιλοκαλίας ὡς πρὸς τὴν ὡραιότητα τοῦ σχήματος ἢ τοῦ χρώματος, τοῦ ἡχοῦ ἢ τῆς στάσεως δὲν ἐπενεργεῖ πάντοτε καὶ ἐπὶ τῆς καλλιέργειας τοῦ πνεύματος ἢ τῆς διαμορφώσεως τοῦ χαρακτήρος. Ἡ θέα καλλιτεχνημάτων δύναται νὰ βελτιώσῃ τὴν φιλοκαλίαν καὶ ἐξεγείρῃ τὸν θαυμασμόν, πράξις ὅμως γενναία γενομένη ἐνώπιον ὅλων τῶν πολιτῶν θέλει ἐπιδράσῃ ἰσχυρότερον ἐπὶ τῆς καρδίας καὶ θέλει τονίσει τὴν ἀμιλλαν πλείοτερον τῆς θέας μυριάδων ἀγαλμάτων καὶ εἰκόνων. Διότι ὁ νοῦς, ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία καὶ οὐχὶ ἡ φιλοκαλία καὶ ἡ καλλιτεχνία καθιστᾷ τοὺς ἀνθρώπους μεγάλους.

Εἶναι ὄντως ἀμφίβολον ἂν ἡ καλλιέργεια τῶν τεχνῶν, ἥτις ἀγεί πολλάκις εἰς τὴν πολυτέλειαν, συνετέλεσε τοσοῦτον εἰς τὴν πρόοδον τῶν ἀνθρώπων ὅσον ὑποτίθεται παρὰ πολλῶν. Ἴσως δὲ ἡ πρὸς ταύτας ἀποκλειστικὴ τροπὴ τῶν πολιτῶν ἐκθιγύνει μάλλον ἢ ἰσχυροποιεῖ τὸν χαρακτήρα αὐτῶν καθιστῶσα εὐαίσθητον εἰς τὰς προσβολὰς τῶν αἰσθήσεων.

Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἂν

ἀν ἡ χάρις τῶν τρόπων, ἡ εὐγένεια, ἡ κομψότης καὶ πάντα ἐκεῖνα τὰ συντελοῦντα εἰς τὸ νὰ κοσμήσωσι τὸν βίον καὶ παραστήσωσιν εὐχάριστον πρέπει νὰ καλλιεργῶνται, δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραμελῶνται χάριν τούτου καὶ μόνου αἱ στερεὰ πραγματικὰ ἀρετὰ καὶ διαρκέστεραι, αἱ τῆς τιμιότητος, τῆς εἰλικρινείας καὶ τῆς ἀληθείας. Ἡ πηγὴ τοῦ κάλλους πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὴν καρδίαν μᾶλλον ἢ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· ἡ εὐγένεια τῶν τρόπων δὲν ἔχει μεγάλην ἀξίαν ἀν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ εὐγενῶν πράξεων. Ἡ χάρις εἶναι συνήθως τι τὸ ἐξωτερικόν, ἀρέσκει καὶ ἐλκύει, ἀλλὰ δὲν φθάνει μέχρι τῆς καρδίας.

Τὸ ἐντιμὸν θάρρος ἔχει πλείονα ἀξίαν τῆς λεπτοτέρας χάριτος, ἡ ἀγνότης εἶναι προτιμητέα τῆς κομψότητος, ἡ καθαριότης δὲ τοῦ σώματος, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας εἶναι πολυτιμότερα πάσης περὶ τὴν τέχνην τελειότητος.

A. M.

ΑΡΧΑΙΑΙ ΚΑΙ ΝΕΑΙ ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ

Ἀξιοπαρατήρητον εἶνε ὅτι πολλὰ τῶν προλήψεων, αἵτινες ὑπάρχουσι σήμερον παρὰ τῷ ἑλληνικῷ λαῷ, ὑπῆρχον ἀπαράλλακτοι καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἡμῶν προγόνοις, παρ' ὧν βεβαίως ἡ παράδοσις περιέσωσεν αὐτὰς διὰ τῶν αἰώνων μέχρι τῆς σήμερον.

Τὰ ἐπόμενα παραδείγματα μαρτυροῦσιν ἀποχρώντως περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ πράγματος.

Κατὰ γνωστοτάτην ἐν τῷ λαῷ πρόληψιν ὁ σπαραγμὸς τῶν βλεφάρων θεωρεῖται πάντοτε ὡς οἰωνὸς προσεχούσας ἀντήσεως μετὰ προσφίλους προσώπου. «Τὸ μάτι μου σπартάρει, λέγουν συνήθως, γλήγορα θὰ τὸν (τὴν) ἰδῶ.» Τὴν πρόληψιν ταύτην ἀπαράλλακτα ἐξέφραζον καὶ οἱ ἀρχαῖοι· οὕτως εἰς ἐν τῶν εἰδυλλίων (III, στίχ. 37) τοῦ χαριεστάτου βουκολικοῦ ποιητοῦ Θεοκρίτου εὐρίσκουμεν αὐτὴν ἐν ἐκφράσει μηδόλως παραλλαττούσῃ τῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐν χρήσει σήμερον.

«Ἀλλεταῖο φθαλμός μου ὁ δεξιός· ἤρά γ' ἰδῆσθαι αὐτήν...» λέγει ὁ πρὸς τὴν Ἀμαρυλλίδα περιπαθὺς κωμῶν καὶ ποθὼν νὰ προσίδῃ τὴν πεφλημένην μορφήν ἐραστικῆς αὐτῆς.

Ἐν ἄλλῳ τινὶ ᾄσματι (Εἰδυλλ. VI, στίχ. 39) τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ ἀπαντῶμεν ἄλλην, συνηθεστάτην καὶ ταύτην παρὰ τῷ λαῷ τῆς σήμερον πρόληψιν, καθ' ἣν πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς βλακείας θεωρεῖται συντελεστικὴ ἡ εἰς τὸν κόλπον τρεῖς ἔμπτυσις. Ἰδοὺ·

«Ὡς μὴ βλακηνῶ δέ, τρεῖς εἰς ἐμὸν ἔπτυσσά κώλον· ταῦτα γὰρ ἡ γράτ' με Κοτυταρὶς ἐξεδίδαξε.»

Ταῦτα δὲ λέγει ὁ καλὸς Δαμoίτας, ὅστις κατοπτριθεὶς πρὸ μικροῦ εἰς γαληνιαίαν θάλασσαν κατηφράθη ἀποθαυμάσας τὸ κάλλος τῆς ἰδίας μορφῆς.

Τὴν παρ' ἡμῖν παροιμιᾶν ἐκφρασιν «θρέψαι

λύκο τὸν χειμῶνα νὰ σε φάῃ τὸ καλοκαίρι», λεγομένην ἐπὶ τῶν ἀγνωμόνων, τῶν κακῶν ἀντ' ἀγαθοῦ ἀποδιδόντων, εὐρίσκουμεν ὁμοίαν σχεδὸν εἰς τὸ πέμπτον εἰδυλλιον τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, ἐν ᾧ περιγράφεται ἕρις σφοδρὰ μεταξὺ τῶν βουκολιαστῶν Κομάτα καὶ Λάκωνος περὶ τοῦ πότερος δύναται νὰ ψάλλῃ κάλλιον. «Σὺ, λέγει πρὸς τὸν Λάκωνα ἀγανακτῶν ὁ τῆς σύριγγος ἀρχαῖος ἀθλητὴς Κομάτας, σὺ τολμᾷς νὰ ἀμιλλᾷσαι πρὸς ἐμὲ περὶ ᾄσματος, τὸν ὅποιον ἐγὼ παῖδα ἐτι ἐδίδασκον; . . . Φεῦ! τοιαύτη ἡ ἀμοιβὴ τῶν εὐεργετούντων!»

«Θρέψαι Λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας, ὡς σε φάγωσι.»

Ἐσχέ δὲ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς προφανῶς ἡ παροιμία αὕτη ἀπὸ τοῦ μύθου τοῦ Ἀκταίωνα, τοῦ δυστυχοῦς κυνηγοῦ, ὅν, ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος δι' ἐκδίκησιν εἰς ἑλαφον μεταμορφωθέντα, κατεσπάραξαν οἱ ἴδιοι αὐτοῦ κύνες, οὓς ἔτρεφεν ἵνα μεταχειρίζηται εἰς τὴν θήραν. Κσδ.

ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΚΑΡΦΙΔΕΣ

Τέσσαρες καρφίδες! Τί τούτου ἀπλούστερον, καὶ ὅμως τὰς ἐβλεπον διεστανυμένους ἀστροειδῶς ἐν τῷ μέσῳ πόρπης ἦν πάντοτε ἐφόρει κυρία τις. Ἐρωτήσας ἑμαυτὸν τὰ ἀκόλουθα, ἄτινα μετὰ συγκινήσεως μοὶ διηγήθη ἡ εὐγενὴς κυρία· «Ὁ σύζυγός μου ἦτο Πολωνὸς εὐπατρίδης· καταγγελλομένη δὲ ὑπὸ ἰσχύοντος ἐχθροῦ καθείρθη ἐν παλαιῷ τινι πύργῳ ἐν εἰρκτῇ ὑπογείῳ καὶ σκοτεινῇ. Οὐδεὶς ἐλάλει εἰς αὐτόν, ὁ δεσμοφύλαξ οὐδέποτε ἤνοιγε τὸ στόμα, ὥστε ὁ ἀτυχὴς σύζυγός μου ἐκινδύνευε νὰ παραφρονήσῃ καὶ δὲν εἶχεν ἄδικον. Ἐβδομάδες καὶ μῆνες παρήρχοντο καὶ ὁ δούλοισι δεσμώτης δὲν εἶχε κἄν τὴν παρὰμυθίαν νὰ μετρή τὰς παρερχομένας ἡμέρας καὶ νὰ διακρίνῃ αὐτὰς ἀπὸ τῶν νυκτῶν! Καὶ τὸ ὁδυνηρότατον πάντων ἦτο ἄργός!»

«Ἡμέραν τινὰ φέρων τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων του ἠσθάνθη τέσσαρας καρφίδας. Τέσσαρας καρφίδας! Καὶ τί νὰ τὰς κάμῃ! . . . Τὰς ἀποσπᾷ ἀπὸ τοῦ ἐνδύματός του καὶ τὰς ῥίπτει κατὰ γῆς· ἔπειτα δὲ πεσὼν εἰς τὰ γόνατα καὶ τετραποδῶν βαίνων ἀναζητεῖ αὐτὰς ἐν τῷ σκότεινῳ ψηλαφῶν. Εὐρὼν δέ, τὰς ῥίπτει πάλιν καὶ πάλιν τὰς ἀναζητεῖ καὶ τὰς ἀνευρίσκει. Ἰδοὺ λοιπὸν εἶχεν ἥδη ἐργασίαν. «Ἐξ ὅλα ἔτη κατεγίνετο εἰς τὴν μονότονον ταύτην ἀσχολίαν, ἥτις ὅμως ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ βεβαίας καὶ ἀφεύκτου παραφροσύνης καὶ προῶρου θανάτου. «Ὅτε δὲ τέλος ἐνθυμηθέντες ἦλθον νὰ τὸν ἐξαγάγῃσι τῆς εἰρκτῆς, εὗρον αὐτὸν ἀναζητοῦντα τὰς τέσσαρας καρφίδας του, ἃς παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ, ἐγὼ δὲ προσήλωσα ἐπὶ τοῦ κοσμήματος τούτου, ὅπως οὐδέποτε θὰ ἐγκαταλείψω.»

Ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο ἵνα ἐργάζεται!

Κυρία Ε**

Γινώμαι καὶ σκέψεις ἡθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωχιού.]

417.

Ἀνὰ μέσον τῶν πανούργων πρωτεύει ἐκεῖνος, ὅστις καλῶς ὑποκρίνεται, ὅτι ἐμπίπτει εἰς τὰς κατ' αὐτοῦ κεκοιμημένας παγίδας. Οὐδέποτε δὲ ὁ ἄνθρωπος εὐκολώτερον ἀπατᾶται, ὅσον ὅταν μελετᾷ νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς ἄλλους.

418.

Ὁ ἐπιμόνος ἀποφεύγων πᾶσαν κατὰ τῶν ἄλλων ἀπάτην ἐκτίθεται εἰς πολλὰς κατ' αὐτοῦ ἐξαπάτας.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ κύριος Ω*, κάμψας ἤδη τὸ ἀκρωτήριο τῶν τεσσαράκοντα, ἔλαβε σύζυγον κόρην ὀρφανὴν ἐκκαίδεκα ἐτῶν. Πρὸς δὲ τοὺς ἀποροῦντας ἐπὶ τῇ δυσαναλογίᾳ ταύτῃ μειδιῶν ἔλεγε·

«Καὶ τί τάχα! ἡ σύζυγός μου καὶ ἐγὼ μόλις εἴμεθα καὶ οἱ δύο ὁμοῦ πενήκοντα ἔξ ἐτῶν!»

— Ἀ ἐγὼ— ἔλεγε κυρία τις— οὐδέποτε δύναμαι νὰ ψευθῶ.

— Θὰ σὰς βοηθήσω ἐγὼ, ἀπήντησε κύριός τις πλησίον τῆς ἱστάμενης: Πόσον ἐτῶν εἴσθε;

ΠΡΟΛΙΣΘΗΜΑ

Εἶδα τὰ χιόνια τῶν βουνῶν
Τὸ Μάρτι ἀναλρομένα,
Τὰ ξαναβλέπω σήμερα
Στὰ κάτασπρα ἐνδυμένα·
Εἶδα τὰ φύλλα πράσινα
Στοὺς κλάδους νὰ φυτρώνουν,
Τώρα νεκρά καὶ κίτρινα
Οἱ ἀνέμοι τὰ σαρώνουν.
Ἐρημὸ ἀφῆκαν τὰ πουλιὰ
Τὸ ἀγαπητὸ ὄλημέρι,
Κ' ἐξενιτεύθηκαν κι' αὐτὰ,
Στῆς Ἀραπίας τὰ μέρη.
Πᾶν ἐτοῦτα, πᾶν ἐκεῖνα,
Πᾶν τῆς ἀνοιξὸς τὰ κάλλη....!
Τάχα θὰ γυρίσουν πάλι;
Τάχα θὰ τὰ ξαναἰδῶ;

Ἀχ, ὅλα ἀνακαινίζονται
Ὅσο ἡ φθορὰ κι' ἀν κάμῃ
Λιῶνια νεκρανάστασι
Στοῦ χρόνου τὸ ποτάμι!
Πάλι θὰ πρασινίσῃ ἡ γῆ,
Κ' ἡ χλόη θὰ ξανανθίσῃ,
Καὶ τὸ φιλέρημο πουλὶ
Τοὺς λόγγους θὰ ξυπνίσῃ·
Ἀπὸ τὰ νέρη τ' οὐρανοῦ,
Στὰ βάθη τῶν ὑδάτων
Θὰ δράμουν κι' ἄλλα πλάσματα
Νὰ δείξουν τὴ χαρὰ των....

Πλὴν τότ' ἐγὼ θὰ κείτομαι
Ἀναίσθητο κουφάρι,
Μὲ στερνὴ, μόνη συντροφιά,
Δύο, τρεῖς φουχτιαῖς θυμάρι.

Ἀς ἔρθῃ τότε ἐπάνω μου
Ἀς ἔρθῃ κάποιος χέρι
Στὰ πόδια, ἢ στὸ κεφάλι μου
Ν' ἀνάψῃ νεκροκέρι!

Παππᾶς, βαστώντας τὸ χαρτί,
Εὐχαῖς ἄς μουρμουρίσῃ,
Κι' ὁλόγυρα τὸ θυμιατὸ
Συγχώρια ἄς κουδουνίσῃ!

Ἀν ἀπ' τῶν οὐρανῶν, ποτὲ,
Τὸ φωτοδόλο ῥέμμα
Στρέψῃ ἐν ἀστέρι καὶ σ' ἐμὲ
Τὸ σπλαχνικὸ του βλέμμα,

Ἡ ἀπὸ τοῦ βράχου τὸ πλευρὸ,
Ἀφοῦ προβῇ μὲ χάρι,
Ἀν θυμῇ τὸν τάφο μου
Μαϊάτικο φεγγάρι·
Τοῦ κάκου! ἐγὼ θάμην τυφλός,
Κουφὰ θάμην τ' αὐτιά μου,
Τότε ἡ σκιά μου ἐπέρασεν,
Ἐσθύσθη τ' ὄνομά μου!

Πότε ἀχτίδα* παιγνιδιάρια
Σε τρεχούμενο νερὸ,
Ποτ' ἐλπίδα, πότε ἀντάρα
Ἐξεπλάνεσε νεκρό;

Ὅταν ὄνειρον ἐφάνην,
Ἀνεσκόπηκα ὡς καπνός,
Κι' ἀφοῦ ἐδάροθηκα στὴν πλάνην,
Τί ἀπομένω; Κορνιαχτός.

Πῶς; κορνιαχτός ποῦ μία πνοὴν
Στροβίλου διασκορπίζει;
Ποῦ παίρνει τ' ὄρνενον τὸ ἀρπαγῆς
Καὶ τὴ φωλεὰ του χτίζει!
Πῶς! κορνιαχτός, ὅθεν θὰ βγῇ
Θανατηφόρος ἀγκάθι,
Ποῦ γίνεται ἀγενὴς πηλὸς
Κι' ὁ κεραμεὺς τὸν πλάθει;

Βόρβορος, σκόνη, κορνιαχτός,
Χῶμα, καὶ τίποτ' ἄλλο,
Δὲν εἶν' τὸ γένος μας λοιπὸν,
Ἀν καὶ τὸ πλεόν μεγάλο;

ΑΓΑΠΗ, ἐσὺ πρωτόθρονη
Τοῦ κόσμου βασιλίστα,

Σὺ πῶδεςες τὰ σύμπαντα
 Σὲ μόνη μιὰ ἀλυσίδα,
 Σὺ τῆς ὁποίας τὰ γράμματα,
 "Εὼς ἀπ' αὐτῇ τῇ γέννᾳ,
 Φέρνει τὸ βρέφος σύρριζα
 Στὸν κόρφο σκαλισμένα,
 Ἐσὺ 'σαι ἡ μόνη, ἐσὺ 'σαι αὐτὴ
 Ποῦ τὸν πηλὸ σπραγίζεις,
 Καὶ δάφναις ἀναστάσιμαίς
 Στὰ μνήματα σκορπίζεις!
 Μὲ τὸ Σταυρὸ στὴν ἀγκαλιᾷ,
 Μὲ τὸ φιλὶ στὸ στόμα
 Σκόνεις λαοὺς ἀπὸ σκλαβιαῖς,
 Λαζάρους ἀπ' τὸ χῶμα!

* Ἀπιστε, ΑΓΑΠΗΣΕ, ἂν μ.πορῇς,
 Καὶ ἀγαπημένος ζῆσε,
 Μιὰ μόνη, ἀγάπησε, στιγμὴ,
 Καὶ χάρο μὴ φοβέισαι!

Ἐν Λιθόρνω, 1879.

*Ζ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Καθὼς εἰς τὴν φύσιν οὕτω καὶ εἰς τὸν
 ἡθικὸν κόσμον ὑπάρχουν νόμοι τοὺς ὁποίους δὲν
 παραβαίνουмен ποτὲ ἀτιμωρητί, καὶ τῶν ὁποίων
 τὰ βέβαια ἀποτελέσματα ἀποτελοῦν τὴν διαρκή
 ἐπέμβασιν τῆς Προνοίας, ὅπως τὴν δομαζόμεν.
 Ἀσθενὴς τις ἀλλὰ μέγας ἀνὴρ, γράφων μὲ
 παράφρονα σχεδὸν χεῖρα τὴν διαθήκην σοφοῦ,
 ἔλεγε περὶ τῶν παθῶν τὰ ὁποῖα ἐπλαστούργησαν
 τὴν δυστυχίαν συνάμα καὶ τὴν εὐφύιαν του,
 ὅτι: "Ὅλα μὲν εἶνε καλὰ ὅταν γινώμεθα αὐτῶν
 ἐγκρατεῖς, ὅλα δὲ κακὰ ὅταν ὑποτασσώμεθα
 εἰς αὐτά. Ἡ μὲν φύσις ἀπαγορεύει τὸ νὰ
 ἔχωμεν κλίσεις ὑπερτέρας τῶν δυνάμεών μας,
 ὁ δὲ ὀρθὸς λόγος τὸ νὰ θέλωμεν ὅ,τι δὲν εἶνε
 δυνατόν ν' ἀπολαύσωμεν, καὶ ἡ συνείδησις, ὅχι
 τὸ νὰ ἐπιθυμῶμεν, ἀλλὰ τὸ νὰ νικώμεθα ἀπὸ τῆς
 ἐπιθυμίας. Δὲν ἐξήρτηται ἀπὸ ἡμᾶς τὸ νὰ ἔχωμεν
 ἢ τὸ νὰ μὴν ἔχωμεν πάθη· ἐξήρτηται ὅμως
 τὸ νὰ τὰ καταδαμάζωμεν. Τὰ αἰσθήματα ὅσα
 κυβερνῶμεν εἶνε ὅλα νόμιμα· τὰ αἰσθήματα ὅ-
 μως ὅσα μᾶς κυβερνοῦν εἶναι ὅλα ἀσεβῆ. . . Εἰς
 μόνον τὸ ἀφθαρτον κάλλος δὲς τὴν καρδίαν σου·
 ἔχε ἐπιθυμίας συμφώνους πρὸς τὴν κατάστασίν σου,
 καὶ τὰ χρέη σου ἄς προηγῶνται τῶν παθῶν σου·
 ὑποτάσσου εἰς τὸν νόμον τῆς ἀνάγκης· μάθε
 δὲ νὰ ὑποφέρῃς τὴν στέρησιν τῶν πραγμάτων
 ὅσα εἶνε δυνατόν νὰ στερηθῇς, καὶ ν' ἀπαρνηῇσαι
 τὰ πάντα ὅταν προστάξῃ ἡ ἀρετὴ." (Octave
 Feuillet).

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνδρομητῆς τῆς Ἑστίας ἀπηύθυνεν αὐτῇ τὴν
 ἐπομένην ἐρώτησιν: «Τίς ὁ καταλληλότερος
 τρόπος τοῦ καταπαύειν τὸν λύγγα, τὸν κοινῶς
 λεγόμενον λόξυγγα;»

Πρὶν ἢ ἀποκριθῶμεν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο,
 ἄς εἰπώμεν τί ἐστὶ λύγξ καὶ πόθεν προέρχεται.
 Ὀλίγοι βεβαίως ἀγνοοῦσιν ὅτι ὁ λύγξ εἶνε σπα-
 σμωδικὴ καὶ θορυβώδης κίνησις τῆς ἀναπνοῆς,
 συνοδευομένη ὑπὸ ἰδίου τινὸς θορύβου καὶ ἐπα-
 ναλαμβανομένη πολλάκις ἐν βραχυτάτῳ διαστή-
 ματι. Οὗ τοῦ παρόντος ἡ ἐξέτασις τοῦ τρόπου
 τῆς παραγωγῆς τοῦ ὀχληροῦ τούτου παθήματος.
 Λέγομεν δὲ μόνον ὅτι ὑπάρχουσι δύο λύγγες
 διακεκριμένοι ἀλλήλων, ὧν ὁ μὲν λέγεται αὐ-
 θύπαρκτος, ἀνεξάρτητος, ἐξ οὐδεμιᾶς ἐτέρας ἀ-
 σθενείας ἔχων τὴν ἀρχὴν του, ἢ ἐπὶ τὸ ἱατρικώ-
 τερον ἰδιοπαθητικὸς, ὁ δὲ συμπτωματικὸς, ἥτοι
 ἐπερχόμενος ὡς σύμπτωμα ἐτέρας τινὸς ἀσθενείας
 καὶ ὧν σημεῖον κάκιστον. Ἀλλ' ἐνταῦθα περὶ μόνου
 τοῦ πρώτου θὰ εἰπώμεν ὀλίγα τινά, τὰ ἐξῆς.

Σχεδὸν πάντοτε ὁ ἰδιοπαθητικὸς λύγξ ἐξαφ-
 νίζεται ἀφ' ἐαυτοῦ μετὰ βραχυτάτην διάρκειαν,
 ἀλλὰ δύναται ὅμως καὶ νὰ διαρκέσῃ ὥρας ὅλας,
 ἡμέρας ὅλας καὶ μῆνας ὅλους· τότε δὲ δὲν εἶνε
 πλέον ἀπλῆ τις ἐνόχλησις, ἀλλ' ἀληθὴς ἀσθ-
 νεία, ἥς ἡ ἐπιμονὴ καταπονεῖ καὶ ἐξερθεῖζει τὸν
 ἄνθρωπον καθ' ὑπερβολήν.

Ὁ λύγξ δυνατόν νὰ προσέλθῃ ὑπὸ σφοδρᾶς ἡ-
 θικῆς συγκινήσεως, οἷον ὀργῆς, τρόμου κ.τ.π.
 Συχνότατα δὲ εἶνε ἀποτέλεσμα ἀμέτρου ἢ καὶ
 ταχείας ὑπερπληρώσεως τοῦ στομάχου, ὡς συμ-
 βαίνει εἰς τὰ μικρὰ παιδιὰ, καὶ μάλιστα εἰς τὰ
 βρέφη. Οὐχὶ δὲ σπανίως ἐμφανίζεται καὶ μετὰ
 τὴν ὑπέρμετρον βρῶσιν καὶ πόσιν. Πλεῖστοι δὲ
 τῶν ἀνθρώπων δύνανται καὶ κατὰ βούλησιν νὰ
 προκαλῶσι τὸν λύγγα εἴτε εἰς ἐαυτοὺς εἴτε καὶ
 εἰς τινὰ τῶν ζώων.

Μετὰ τὴν ἀνωτέρω παρεκτροπὴν ἡμῶν ἐπα-
 νέλθωμεν εἰς τὴν ἀπόκρισιν τῆς ἐν ἀρχῇ γρα-
 φείσης ἐρωτήσεως, τίς ὁ καταλληλότερος τρό-
 πος τοῦ καταπαύειν τὸν λύγγα;

Καὶ τί δὲν μετεχειρίσθησαν οἱ ἄνθρωποι πρὸς
 καταστολὴν τοῦ τυράννου τούτου; Καὶ εἰς τὸ
 χλωροφόρμιον καὶ τὴν μορφίνην ἠναγκάσθησαν
 νὰ προσδράμωσιν ἐξ ἀπελπισμοῦ. Ἐπεκόλλησαν
 σικύας, ἐκδόρια, σίδηρον πεπυρακτωμένον ἐπὶ
 τοῦ τραχήλου, ἐπὶ τῆς ῥάχεως κ.λ.π., συνεβού-
 λευσαν τὴν ἰσχυράν πίεσιν τοῦ μετακαρπίου καὶ
 τοῦ ὑπογαστρίου . . ., ἀλλὰ μάτην, τὰ φάρμακα
 ταῦτα εἰς οὐδὲν ὠφέλησαν. Εἶδομεν ἀνωτέρω
 ὅτι ὁ λύγξ προέρχεται καὶ ἐκ σφοδρᾶς συγκινή-
 σεως, νῦν δὲ λέγομεν ὅτι καὶ νὰ ἐξαλειφθῇ δύ-
 ναται διὰ σφοδρᾶς συγκινήσεως· ἀλλὰ βεβαίως
 τοῦτο δὲν εἶνε πολὺ φρόνιμον φάρμακον.

Ὅθεν ἄξια πάσης συστάσεως εἶνε τὰ ἐξῆς
 τρία· Καταπίνωμεν δεκάκις ἢ δεκαπεντάκις ὑ-
 δρὸν βραδέως καὶ χωρὶς νὰ ἀναπνέωμεν, ἢ περ-
 νίζομεθα, ἢ, ὅπερ καὶ κάλλιστον, τρώγομεν βῶ-
 λον ζαχαρώς ἀφ' οὗ ἐπιστάζωμεν ἐπ' αὐτοῦ
 σταγόνας τινὰς ὄξους.

Μ*